

útulna poezie

HERBERK

13

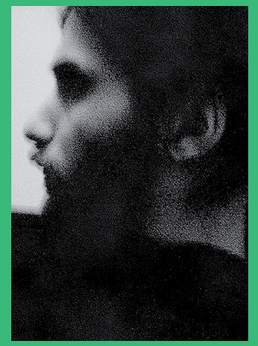
Hložek / Kovanda / Trizuljak / Harák / Diviš / Klenorová / Örkény / Odehnal / Bezděk / Panov / Dr. Filipitch / Libiger / Fucimanová / Lotocki / Čermáček

2018

OBSAH

Ondřej Hložek / 5
Jaroslav Kovanda / 8
Marek Trizuljak / 21
Ivo Harák / 24
Jaroslav Diviš / 30
Sylva Klenorová / 35
István Örkény / 36
Petr Odehnal / 36
Antonín Bezděk / 43
Borče Panov / 48
Dr. Filipitch / 51
Milan Libiger / 56
Milena Fucimanová / 60
Tomáš Lotocki / 64
Petr Čermáček / 69

Webarchiv
webarchivováno
Národní knihovnou ČR

VÝTVARNÝ DOPROVOD

***Jaroslav Diviš** (* 1981) je malíř, grafik, hudebník (el. kytara), manipulátor zvuku, básník. V umění respektuje všechny formy v jejich přirozené podobě a tvůrčí energii čerpá zejména z formálních postupů informelu, art brut, konceptu a jeskynní malby. Soustavně se věnuje kresbě, monotypům a kombinovaným technikám. Poesii publikoval na internetu a v Psím víně. Základním tématem jeho tvorby je život sám. Žije a tvoří ve Vsetíně.*
*Reprodukce několika jeho výtvarných prací a také jeho básně Herberku poskytl **Pavel Konečný**, olomoucký sběratel českého a evropského umění art brut a pořadatel jeho výstav.*

EDITORIAL

Milí čtenáři,
Bohumil Hrabal v jedné své povídce popisoval osvobození Nymburka Rudou armádou takto: *„Jeden opilý občan včas vběhl do svého domku, ale tam asi mu přišlo špatně a tak se držel umyvadla, ale ta vodka byla na něj tak silná a tak se mu taky chtělo padnout na záda, že vytrhl bílé porcelánové umyvadlo ze zdi, proběhl pozpátku chodbou a pozpátku vyběhl ze zahrádky a tak pozpátku přiběhl doprostředka slavnosti, držel umyvadlo a pořád běžel pozpátku k řece, bílé umyvadlo couvající za soumraku nakonec zachránil rybář Hulík, který je vzal z rukou občana, který pozpátku padl do jarní řeky, a kapelník sovětské hudby byl tak milý, že zahrál veliký tuš.“* A pak se stal hvězdou oslav strýc Pepin, který dokázal s osvoboditeli držet krok.

Buďme na chvíli střízlivější, abychom se třeba mohli projít aktuálním číslem Herberku. Jeden text se z části věnuje také osvobození Československa, konkrétně valašské obce Horní Lideč. Z dobových záznamů ho sestavil Petr Odehnal, a přestože nejde o „krásnou“ literaturu (anebo spíš právě proto), jeho účinek je zcela opačný účinku Hrabalovy grotesky. Popisuje (pod čarou) smrt ruských i rumunských vojáků, kteří zemřeli při likvidaci minového pole, jež tam Němci před svým odchodem takto „zúrodnili“. Čtyři z nich, když odnášeli tělo mrtvého, na jednu minu šlápli…

Kroniky se zmiňují o následném rabování v domech, kde bydleli Němci. A věnují se také konci 1. světové války, kde radost z míru odnesli Židé, jejichž obchody občané vybílili. Text má přízn(r)ačný název: Svobodu si lidé zde na různý způsob vykládali.

Možná že právě kolem takových událostí literatura rotuje, což jako by potvrzoval Jaroslav Kovanda v úryvku ze své knihy *Třešňové týdny*. V této lyrické literatuře faktu, jak jsem si ji nazval, se ozývají reflexe starého muže, který říká: „válečný karusel kolem nás tehdy tak roztáčel odstředivku národů, z nichž každý nemocí nacionalismu, tou epidemií německou, tak trpěl…“ To když Němci při útěku zanechávali stopy v mrtvých tělech… Ovšem druhý jeho text není o nic méně bolestný, byť se odehrává na pionýrském táboře, kde hledání cesty k ženám nakonec zarostou kopřivy života, žádné hluchavky…

Ale v Herberku jsou i básně, které pojednávají o době současné, byť v nich autoři také zápolí… se smutky, vzpomínkami, pomíjivostí, smrtí, tichem a slovem. Ondřej Hložek v noci slyší, jak *„kaprům pod tučnými těly / zapraská rdest“*. Ivo Harák v jedné lajně vidí dětství a stáří, zrození a smrt a přitom nás varuje, abychom si dali pozor na *„šebky, letos se ty potvory ňák přemnožily – “*. Antonín Bezděk šátrá *„po bílé řiti / tmy“*. Tomáš Lotocki zpřítomnil magického opilce, který *„už v kolébce musel mít pod kůží / zašité jaterní skvrny“*. A ve výčtu újem, které rezonují s celkem, by se dalo pokračovat…

Většina básní (a snad by to jinak nemělo být) má záběr od první do poslední věci člověka. Což mi připomíná, že v Indii jsem ve staré ubytovně viděl nástěnný kalendář, na němž byla na páté straně fotografie kremačního ghátu Manikarnika ve Váránasí a nápis: *LIFE AND DEATH GO HAND IN HAND*. Inu, květen. S vědomím prosince snad o to radostnější a plný rozpuku…

***Milan Libiger**, šéfredaktor Herberku*

Ondřej Hložek

ŠUPINY

Tátovi

Za meandrem noci
chajda malá,
není v dáli, ani za horama,
připoutaná v břehu.
V zelené loďce
dřepí rybář,
prsty loví šupiny
v krabičce olejovek.
Kdy ho asi řeka dostihne?
Kdy mezi prsty proletí vlasec?
Mezitím u hrázky děti
metají kameny do víru bílé pěny
a v podstřeší strach, kuna,
loví si v zítřku.

PODHRADSKÁ

Mamince

Vesluji nocí,
neslyšně neviditelným korytem,
vsouvám se do ticha spících kachen.
Na břehu mi máváš petrolejovou lampou.
Ještě chvíli budeme prsty
mířit ke hvězdám,
zatímco kaprům pod tučnými těly
zapraská rdest.

MÁ ŽENO

Sedíš před zrcadlem
a pláčeš,
že v hřebenu každým dnem
přibývá ti žíní, ale nevidíš je
dorůstat.
Každým dnem se odíváme
do jemných paruk.
Na konci všichni budeme
lysí.
Jen mužům v rakvi
budou ještě dlouho vousy růst.

SRPEN

Osedlal jsem oblaka,
co se pásla
nad zlomem Moravice,
a teď na nich
popojíždím krajinou,
zakrývám slunce
a znesvětluji louky pod sebou.
Zmáčkl jsem je,
odkrvil,
všechna plakala měděným deštěm.
Pode mnou kobyly olizují se ještě
a přes pysky žene se jim
tydlitání,
cosi vzdáleně lidského.

KRUCBURSKÁ

Janu Zrzavému

Zastrčený klíč
v zámku kostela
radostně tancuje.
Rychle jdou dny proti sobě,
šmelcují na kusy
slunce a noci,
neklidně se míjejí,
mezi nimi my,
s nohama zapuštěnýma
do zeržavé půdy,
za krkem děti,
co sahají do nebe,
rukama blíž.

V KOUTĚ

Veronice

Kuchyní líhne se
vaječné teplo,
meluzí v peci,
zatímco pečeš k snídani,
zkoumám tvé
srdce sedavé.
V koutě u polštářů
rety tě obracím
v zrcadlo věrné.
Stále mi voníš.

ULICE PLNÁ PLÁŠŤŮ DO DEŠTĚ

Hommage à Marián Varga

Jako by tu nikdy nebyla
ulice plná plášťů do deště.
Kam oko dohlédne,
uzavřená stěnami,
rozpáraná železnicí.
Teskno je po těle,
i když vyplivlo kousky duše.
Nikdo to neodvalí,
to obrovité, těžké,
že už nemáme pro to místo,
ani stěnu,
koleje z železa.

METRUM

V zahradách dopršel den,
opadaly jablka a zalehlo
mračny v chrpách.
Němo.
Dvě panenky tiše střídají se v domku
s červenou střechou,
chvíli srší deštěm,
v okamžiku hloubkou slunce.
Palcem u nohy nadzvedávám
tvou sukni u kotníků.
Stoupá mých třicet šest osm.
Jak chceš,
abych se tě dotýkal?

BOŽÍ HOD

Kolem ticho
zaváté bělobou,
na stole hlt režné,
v kamnech řeřavé
kočičí oči.
Nejsi tu se mnou.
Zrak vbitý do podlahy,
ústa na tři zámky
bez klíče polibku.
Vraní se to
od lopatek k temeni.

PŮLNOC

Roleta práskla o rám okna,
těžká fuga noci.
Olezlé hvězdy se zasouvaly
do oblohy,
jako zděšené pyje býčků
před prvou kopulací.
Křach!
Měsíc se o tovární komín
rozlomil na dva kusy,
noc upustila svou lampu
a den přešlápl v čekárně.

NA CESTĚ

Ptáci vystřelili
od Panny Marie Sedmibolestné,
pepř hvězd rozševelili,
chlad v nohou, září nezvěstné,
krev řine se žížalí stružkou.
Cuká to v půdě,
stádo jí běží,
rozdusán vratič,
brzdí až za rohem dne.
Kam jsme se to poděli?
Kde křídly opřeš se
o cizí hlavy
a křikneš něco o skutečnosti.
Mezitím najde si tě vítr
a strhne závit slova.

***Ondřej Hložek** (* 1986 v Opavě) Básník, publicista. Pracuje v Ústřední knihovně Vysoké školy báňské v Ostravě. Vydal čtyři básnické sbírky, naposledy* Ulicí Dolorosa *(Pavel Kotrla – Klenov, 2017) a* Teď *(Protimluv, 2017). Je zastoupen v antologii* Nejlepší české básně *(Host, 2017). Jeho básně byly přeloženy a publikovány v několika evropských jazycích, mj. ve francouzštině, slovinštině či rumunštině. Pořádá literární setkávání v Opavě s názvem Básnické hlasy (společně s Jakubem Chrobákem).*

Jaroslav Kovanda

Z RUKOPISU DIVADLO PRCHAJÍCÍCH

FLAŠKA ORANU

Slavný malíř Nicolas Poussin má na náhrobku nápis: *„Nic jsem neopomenul“.* Na mém náhrobku může být jednou klidně vyryto *„Opomenul kdeco“.* Jestli by třeba Poussin, tak zamilovaný do antiky a do malby, jestli by kdy dělal v zotavovně pionýrského vedoucího, jako se to v devatenácti přihodilo mně! Místo abych šel o prázdninách coby žák prvního ročníku uměleckoprůmyslové školy na praxi do kamenictví, anebo kopíroval staré mistry, třeba zrovna toho Poussina, jel jsem v létě roku 1960 až kdesi na východní Slovensko dělat pionýrského vedoucího. Za 450 Kč. Když jenom cesta vlakem tam a zpět mě stála kolem stovky…

Na ten tábor mě pozval náš nový učitel ruštiny Jirka Petlán. Na rozdíl od některých jiných kantorů, pro něž tvorba, jejich vlastní tvorba, znamenala svěšená ramena, pohled zaúhlený k zemi, a žáci byli pro ně jenom zdroj příjmu, Jirka Petlán snad každý studentský kec považoval za něco, co by se mělo tesat.

Chodíval za mnou někdy na privát a upřímně obdivoval vyčouhliny, které jsem tehdy odléval do sádry, bílé nahé pieroty, jimž jsem tehdy, stoupenec čistoty nitra, radši ani nedělal pohlaví.

Jirka si jezdíval o prázdninách přivydělávat na pionýrské tábory a jednou mně o nočním životě s praktikantkami vyprávěl tak vzlínavě, že jsem neodolal a slíbil, že tam pojedu taky.

Když pak přišlo pozvání, našel jsem si v jízdním řádu vlak s odjezdem od nás z Gottwaldova na neděli večer s nadějí, že budu na místě v pondělí v deset dopoledne, v červenci roku 1960. Přesně podle nástupních regulí.

Všechno by dobře dopadlo, jenže pár dní před mým odjezdem začalo pršet tak vydatně, že se skoro v celé ČSR dostavily záplavy a zasáhly i kus východního Slovenska. A tam, až kdesi na maďarské hranice, jsem měl jet.

Mezinárodní rychlík s cílovou stanicí Košice se jenom plížil; než jsme se dostali od kandelábru ke kandelábru, uplynula kolikrát hodina a v probdělé noci jsou hodiny dlouhé. Poslední zbytek chleba se salámem jsem snědl v pondělí navečer, slunko už zapadalo a pořád jsem ještě seděl ve vlaku. A to ještě v pauzách, kdy jsme stáli v polích zaplavených až po koleje, probíhali vagóny ukoptění průvodčí s informacemi, kde všude se bude teď už ale definitivně končit. Mobily ještě neexistovaly, telefonní číslo do té zotavovny jsem neměl, koneckonců z které potopené budky či od kterého telegrafního sloupu zalomeného ve vodě až po dráty bych asi tak volal.

Když se ten mezinárodní rychlík konečně doplazil do Rožňavy, na tamních nádražních hodinách bylo 19 a něco. Motorák, do něhož jsem přestoupil, po chvíli vypustil černý závoj smradu a vyrazil do hor.

V cílové obci jsem se vydal vysokým lopuším k „pionýrskému táboru“: Vypasení pionýři polehávali v oknech budovy základní školy a pouštěli si psaníčka. Služba u dveří mně řekla, že *vedúci sú vraj v jedálni.*

Byli. A Jirka Petlán mě hned bouřlivě vítal a představoval: kulturnímu referentovi Vladovi, menšímu, trochu při těle; sportovnímu referentovi Karolovi, vysokému a shrbenému, s obličejem zalitým akné; drobné blondýně Margitě, pedagogické praktikantce; pihaté a staromódním nazrzlým bubikem opatřené zdravotní sestře Júlii; a ještě kdosi tam odpočíval mezi večeří a dalším programem.

Kuchař přišel a donesl mi důvod všeobecného polehávání: mísu segedínského guláše a krajíc chleba veliký jak mužské předloktí.

Když jsem dojedl, zavedl mě Jirka do prvního patra k „mým“ ratolestem, které bylo ovšem slyšet už od schodů. Dveře té třídy se nedaly otevřít, po zabušení a několika hlasitých výhrůžkách se vytvořila škvíra: byly zabarikádovány postelí.

Patnáct jich bylo. Zpocených, udýchaných, rozcuchaných prváků. Na Jirkův povel *pozor a v riad nastúpiť!* někteří nereagovali. *Súdruhu, oni po slovensky nevedia, veď sú to Maďari!* hlásili ti nejposlušnější.

No a někteří si neuměli zavázat ani tkaničky u bot a někteří nemohli najít papuče a někteří, když jsem se jich ptal, kdy se narodili, tvrdili, že *otecko im povedali, že ak bola mena tých peňazí.* A Aladár Hodál jenom plakal u okna a prstem škrabal omítku. Nevěděl jsem, jak se řekne maďarsky omítka. Malý Jožo, ten, který měl po celý tábor potom „kozí nohy“, který po celou dobu tří týdnů nosil zásadně vždycky levou botu na pravé noze, *vravil*, že on už tak stojí od rána. Nicméně když se ozvala z rozhlasu táborová znělka, moje „mužstvo“, podobně jako Pavlovovi psi, ožilo – a běželi jsme poklusem do tělocvičny.

Po Jirkově krátkém úvodu začal program, který sestával z toho, co kdo uměl zřejmě už z domova, resp. co si děti připravily během prvního táborového dne.

Jeden chlapec s klacíkem – *palošíkem* kolovrátkoval to slavné *Horí ohník, horí na Kráľovej holi,* a *desiati sokoli* zachumlaní v prostěradlech seděli kolem malé hořící pagody sestavené z polínek; jejíž plameny z červeného papíru rozkmitával zevnitř drobný ventilátor. Kolovrátkoval a kolovrátkoval, po segedínu a probdělé noci se mně zavíraly oči, a možná bych i usnul, když se klučina náhle sklonil až k parketám, až k pagodičce, a spustil potichu: *jak je ten plamenček malý – už len blysk slabušký, na nich sťa na hroboch svätojánske mušky.* A byli jsme jeho, u toho parketu, jak něžně s tou imitací hovořil: *jak plamenček zhasínal – už temno, už ticho jak v stred cintorína. A kdesi čo zvolá ako nadzemská moc: Jánošík lapený! – Šuhajci, dobrú noc! Zahučali hory, zahučali doly – zanôtili chlapci:* Načež Vlado i Karol, Júlia i Margita, i kuchařky opřené o ribstoly a kuchařova silueta v dveřním průsvitu, jako jeden muž spustili: *Boli časy, boli, ale sa minuli – po maličkej chvíli minieme sa aj my! Keď sa my minieme, minie sa krajina, akoby odlomil vŕštek z rozmarína, keď sa my minieme, minie sa celý svet, akoby odpadol z červenej ruže kvet.*

Už si přesně nepamatuju, kdy jsem se svou troškou k „táboráku“ přispěl i já. Něco mi říká, že to nemohlo být hned ten první večer. Že jsem to hovno z hlíny do nočníku musel vymodelovat jindy, ani si už nevzpomínám, koho jsem v té veselé scénce donutil na nočník dřepnout a jakože tlačit, jen se mi před očima zjevuje jeden diák, jak strkám prsty do nočníku a jak děckám slzícím smíchy, Poussine, tu hlínu rozmazávám po tvářích.

Program pak ještě pokračoval, protože děti byly vděčnými diváky a bouřlivě a dlouho tleskaly kdejaké pitomině, viz výše, obávám se, že moji svěřenci hlavně proto, aby oddálili odchod do třídy, aby co nejvíc oddálili fňukání do polštářů, jak bývalo před spaním jejich častým zvykem.

Na tom táboře jsem se nejvíc bavil s Vladem, čerstvým absolventem pedagogického institutu. On se taky jako já zajímal o kulturní všechno. Kupodivu znal už i fousatého Waldu Matušku z Košic, *perfektného bohovsky spievajúciho chalana*, i o Karlu Gottovi už slyšel, a jelikož byli se školou na zájezdě v Praze a navštívil tam SEdm MAlých FORem, měl proti mně náskok. I něco od Camuse četl, a když jsem mu říkal, že Kafkova Proměna by se dala perfektně zdramatizovat, nebyl proti. Vlado byl přesně ten hoch, s kterým se dá skvěle komunikovat – vy nahodíte slovo a on to hned „smečne“ skvělou pointou.

Karol byl problematičtější. Přišel jsem za ním jednou do přírodopisného kabinetu, kde spával, když se akorát holil. No, holil... Strojkem pronásledoval vousy mezi hrobečky akné, mezi samou krví. I krk a záda měl samý hrbol. Kde pak brát sebevědomí, těžko říct. I on byl absolvent pedagogického institutu.

Poussin by za tu dobu, co jsem se na táboře flákal, pomaloval ix pláten, ale těžko by asi zažil tolik euforie.

Kdysi jsem před večerkou nahlédl do jedné třídy a vrhlo se na mě hejno šesti sedmiletých holčiček, už v nočních košilkách, povalily mě na zem a začaly líbat a jedna přes druhou volaly: *vy stě muoj otecko, vy stě muoj otecko*... Nezamilujte se pak do jedné z nich, v devatenácti, když jste tak strašně čistý... Vzpomínám si, jak jsem ji pak, Daška se jmenovala, stále vyhledával, jak jsem byl rozladěný, když jsme byli na výletě v jeskyni Domica, když se tam ve tmě chytala jiné ruky než mojí, nemluvě o tom dni, kdy už se jelo domů a už jí do hlavičky zřejmě vstoupil její pravý otecko a kdy si mě už ani nevšimla.

Kromě večerního čtení pohádek těm prvákům – a sem tam osprchování nějakého toho podělaného zadku – člověk na práci na tom táboře moc neměl.

A když se šlo někam do okolí na výlet, šly s námi i kuchařky a nejstarší chlapci vždycky tahali malý žebříňák s pecny chleba, s kýblem rozhudy a pytlem jablek a velikou mlékárenskou konví vody se sirupem. A když se odpočívalo, kuchařky krájely chleby, zdravotní sestra Júlia odkládala léčivou brašnu a pomáhala ty chleby mazat a my ostatní vedoucí jsme polehávali ve stínech a nechávali jsme si ty svačinky velikosti mužského předloktí nosit. A já jsem míval pro obveselení ještě po ruce *„hovadára“,* který měl za úkol od *súdruha vedúciho* odhánět obtížný hmyz...

A tam v té bráně lenosti, při pohledu na zátylek pod staromódním sestřihem, se ve mně zrodil nápad, že tudy by možná vedla nejsnazší cesta ke ztrátě panictví. Zdravotní sestra by neměla dělat problémy. A starší zejména. Ta bude určitě vědět, jak na věc.

Po večerkách jsme s Karolem a Vladem nejčastěji pili Egri bikavér, anebo Oran, víno, které se u nás tehdy vyrábělo z alžírských hroznů. Těžké, hutné, kvůli trvanlivosti asi plné molybdenu. A jak jsme jednou v horké červencové noci popíjeli v přírodopisném kabinetu u Karola, dveře na chodbu otevřené nejen kvůli vedru, ale co kdyby se nějaký pionýrek vzbudil a hledal rodinu, vzedmula se ve mně odvaha a odvrávoral jsem k velkému červenému kříži na konci té chodby. Zaklepal jsem na něj a ozvalo se: *kto tam?* – a vpustila mě *dnu*. V mžiku jsem měl na sobě jenom pionýrský šátek. Júlia mě však objala velice malátně: *Járda, buděš lutovať*...

V devatenácti letech jsem toho o ženských klínech moc nevěděl. Proč mám ale já mít takovou smůlu a zrovna první holka, k níž se dostanu do postele, *ju* nemá, která *ju* má nejspíš na ozdobu, jsem považoval, když jsem se zbavoval toho tlaku na záchodě, za strašnou nespravedlnost.

Vrátil jsem se pak do kabinetu za Vladem a Karolem, kteří tam na sebe v tom kalném světle pořád ještě hleděli, a všechno jsem jim pochopitelně hned vykecal. Proč zrovna já, a poprvé!, se mám setkat s takovou anomálií, která postihne snad sotva každou miliontou ženskou na světě!

Na druhý den vyhlásil Jirka táborovou olympiádu, čili Země se zas točila kolem své osy. Každý oddíl si měl vybrat, jakou zem bude reprezentovat, a podle toho vyrobit i kostýmy. Mělo se závodit v běhu, ve skoku do dálky a do výšky a v hodu granátem. Odměna: zlaté, stříbrné a bronzové šišky, Poussine.

Rozhodl jsem, že moji svěřenci půjdou za Belgické Kongo. Od táborového hospodáře „uja Laca“ jsem vyfasoval plechovku klihové pařížské modři a velikou malířskou štětku. Moji chlapci se museli vysvléct donaha a já jsem jim za zpěvu *jeden den bez tebe, co pro mne znamená*, jak známý zlínský partyzánský doktor Piťha, když „injektoval“ svoje pacientky, přetíral všechno: hlavy, půlky, šulínky. Pedagogická praktikantka Margita, která k nám nahlédla, se zděsila, ale pak těm mým pygmejům pomohla s výrobou sukének. Ze žlutého krepového papíru.

Já jsem se zděsil později, když jsem viděl, jak dřepí na zábradlí u hřiště jak nějací černí ptáci na větvi, jak se jim kůže po těle rychle scvrkává jako nějakým stařečkům z pygmejského domova důchodců.

A jako na potvoru ještě v ten olympijský den v celé škole přestala téct voda. Aby se tedy chlapci aspoň trochu po závodech umyli, házeli jsme je do rozvodněného potoka. Vlado s Margitou je házeli u brodu, já s Karolem jsme je chytali pod mostem. Byla tam, Poussine, velice rychlá voda...

Jako host bylo na naši olympiádu přizváno i osazenstvo ze sousední zotavovny. S jejich vedoucími jsme si pak na závěr sportovního odpoledne zahráli fotbal. Kdo zvítězil, už si nepamatuju, protože nám květinové věnce a zlaté a stříbrné šišky věšelo kolem krku stvoření tak krásné (a do

toho nám ještě zpívaly a ječely a gratulovaly děti), že jsem si připadal jako v hepyendu nějakého „nově zvlněného“ československého filmu. Ta vedoucí nám je rozvěsila na krky, usmála se – a odešla se svým oddílem na jejich večeři.

S Jirkou jsme se po naší večeři shodli, že ji musíme za každou cenu ještě vidět. A jelikož tábor na druhý den končil, kdy jindy.

Opustit tábor pro hlavního vedoucího nebyl problém. Horší to bylo pro mě, protože jsem měl na starost oddíl. Požádal jsem tedy kamaráda, kulturního referenta Vlada, aby mě zastoupil, a Vlado si vzal knížku a ulehl na moji postel.

Kľudne, nerob si starosti. A užij si to, popřál mi.

Do sousední „výchovné hutě“ jsme dorazili kolem jedenácté. Tamní oteplákovaní vedoucí seděli ve společenské místnosti pod velikým obrazem hory „Pik Lenina“ za zády a mastili karty. A pili čaj. A nepamatuju si ani, že by nás nějak vřele vítali.

Dívka, pro niž jsme vážili tak dlouhou cestu, karty nehrála, pustila magič. Tichý „vzlínavý“ magnetofon u nohou, flašku Oranu jsme si prozřetelně vzali, a jednu krásnou holku jsme měli s Jirkou jenom pro sebe. A byla tak krásná, že jsme po ní ani moc nechtěli. Jenom jsme s ní střídavě a někdy i ve třech tančili, tu a tam ji líbali, čichali k vlasům; Jirka se mi cestou zpět chlubil, kam až jí v jednom momentě strčil koleno a jazyk. Já jsem se tak daleko nedostal.

Celou noc jsme s ní proklábosili, protančili, zatímco ti vedoucí celou noc jen malý kousek od nás pod tím Pikem Lenina hráli karty. Mohli tancovat s námi, ale pili čaj. Ten táborový. Z odkapávající várnice. Nemohli jsme je pochopit. Z té neustále odkapávající várnice. Mastili karty a zhlídali. Zatímco my jsme byli na tom tak dobře, jako snad všechna poezie všedního dne sesypaná ten den na jednu hromadu. Nemohli jsme ty burany pochopit. Zejména když jsme se nad ránem vraceli do našeho tábora.

V noci sprchlo, ale kaluže byly teplé. Šel jsem bosky a kravincům jsem se ani moc nevyhýbal. Kdosi z lokomotivy EUFORIE kolem jedoucí nám neustále mával. Slunko vycházelo, i dřevěnice se leskly. Jirka hrál na kytaru a smál se a vzpomínal, jak daleko a až kam jí strčil jazyk a koleno. Bylo nám dobře a měli jsme se v tu chvíli, on učitel a já jeho žák, velice rádi.

Přišli jsme ke škole a naskočil táborový čas. Ospalého Vlada jsem našel v mé posteli, kluci žmourali z pokrývek. Někteří byli ještě pařížsky modří a vrásčití a v uších a ve vlasech měli ten běžný výsledek poslední noci na dětských táborech snad celého světa – zubní pastu.

Vlado se posadil na pelest, protáhl se a vybafl: *Čos to včera v noci hutoril o Júlii a jej pipine? Veď ona je úplne, ale úplne normálna.*

Z čehož vyplynulo, že se s ní Vlado v době mé nepřítomnosti vyspal. A byl úspěšný. Nemohl jsem nic namítat. Já jsem to štěstí neměl. A je možné, že jsem ani nebyl moc šikovný…

Ale čas běžel a mě čekalo ještě porovnat věci a šatstvo v patnácti kufrech s patnácti seznamy vlepenými do vnitřků jejich horních vík. A z některých kufrů obsah vyklopit a znovu naklást, aby se daly zavřít, rozdat zájemcům adresu, rozloučit se s kamarádkou Margitou a pokusit se rozloučit i s jejím oddílem, tj. s Daškou.

A když jsem pro cosi odběhl na chodbu, narazil jsem na skupinu dětí, které pomáhaly odnášet věci z ošetřovny, a na Júlii. A Júlia se na mne obrátila vyvrácenýma očima: *Járda, kdě si…*

Ty mrcho, tak s Vladem se pelešíš a se mnou předstíráš lásku, blesklo mi hlavou a beze slova jsem se protáhl kolem zdi.

Ještě jednou jsem ji to dopoledne pak viděl. Jak na její nepřítomný obličej na shromaždišti před školou před odchodem celého tábora k vlaku mluví děti, na její velice zestárlý obličej.

A mohl jsem jí úplně v klidu ráno na té chodbě něco naslibovat, protože když jsem se pak na nádraží loučil s Karolem a stěžoval si, jaké jsou ženské mrchy, že Vlado atd…, stačil mi ještě říct: *„Vlado? Ten kecálista? Veď sme spolu pili až do piatej, a teprve keď sme vás videli, ako prichádzate k škole, bežal si lahnúť za tvojmi chalanmi!“*

Ale bylo už pozdě, abych se s Júlií setkal a něco jí naslibloval, protože děti ověnčené kufry, a ona jako doprovod se zdravotnickou brašnou mezi nimi, se chystaly akorát přejít na peron, k vlaku, který akorát přijížděl…

A jak ten vlak plný děcek potom zpomaleně ze stanice odjížděl (dvě noci jsem v podstatě nespal, a všechno jsem viděl jako ve velice zpomaleném filmu), hned v první zatáčce vypadla komusi z okna čepice, beztak Hodálovi, což byla *„bodka“*, která ve mně všechno spustila, a já jsem začal hystericky brečet, spustilo se to do mě a ze mě, že už nikdy z nich nikoho, Poussine, neuvidím, a nemohl jsem přestat. Ještě že mě viděl jenom Jiří; ale ten se díval bokem…

Vrátili jsme se do školy. On potřeboval ještě zkontrolovat nějaké účty a odevzdat klíče a já jsem si musel pohledat věci a konečně sbalit kufr. Což byl větší problém, než jsem čekal.

Když jsme konečně odcházeli dlouhou školní chodbou na náš vlak, vystrčil hlavu z kanceláře hospodář „ujo Laco“ s telefonem na uchu a mával na nás, ať počkáme, a pokračoval: *„… áno, pochopitelne… príďte si… mám ibrišnú, áno, rozumiem… není som tupý, áno volejbalovú, nie rybársku… požičám… a čože?, tú mladú praktikantku?, jaj, tož to je horší…“* a zmizel ve dveřích.

Aby se vrátil vzápětí s flaškou v ruce: *„Toť túto fľašu Oranu si muožte vziať zo sebú. Ja takové svinstvo nepiju. A viete už, že tu krásnu vedúcu, čo vám toť rozdávala medaile, súsedi vraj kvuoli špatnému správaniu dnes vyrazili z tábora?*

Jirka, a na budúci rok zas prídeš? Mal by si. No, šťastnú cestu, chlapci.“

Měl jsem ještě jednu ruku volnou… A kontejner byl hned za rohem…

Rychlík Košice–Brno přijel do Rožňavy na čas. Jen tu a tam zpomaloval, jelikož trať byla ještě tu a tam podemletá a nestačili ji za ty tři týdny všude zpevnit. Bahno seškrabovali z polí i některé telegrafní sloupy už vyměnili; ty nové byly světlučko hnědé.

ÚRYVEK Z KNIHY TŘEŠŇOVÉ TÝDNY

REPUBLIKA HRADISKO

Pro přespolní bych doplnil, že nejde o zříceninu hradu; těch několik mincí a střepů, kterých se tam našlo, by se možná vlezlo na větší dětskou lopatku. Hradisko bylo před válkou výletním místem pro Zlíňáky. Několik chatek nad kudlovským potokem, v míru junáckých*, u nichž se povalovaly ještě zbytky české státnosti: červeno modře bíle obarvené kameny kolem „jehličnatých“ zahrádek. A na mýtině, na hřišti, kymácely se sloupky vhodné spíš k upevnění provazu a kozy na jeho konci než nějakých volejbalových sítí. A stožár na vztyčování vlajky tam s nedalekým modřínem vrzal duo a od modřínu se lišil jen tím, že neměl hnízdo…

Nevím, jak došlo k tomu, že mezi třiadvaceti rodinami, které tam od konce listopadu 1944 žily, nebyla ani jedna německá; třeba ještě, jak budu tuto knížku psát, vypátrám, jestli občané německé národnosti neobsadili někde ve Zlíně a okolí lepší fleky.** Protože na Hradisku chyběli i někteří slušní Němci, jako například Haisovi, ačkoliv i jim americký nálet dům poničil.

Když jsme se na Hradisko přistěhovali my, Tarabusovi, kteří už bydleli ve srubu vedle vstupní brány, nás bouřlivě vítali, tedy bouřlivě: Elinka svým typickým úkrokem do strany a slovy „ahoj, Pavle, paní Nekolná, ten Jeniček ale vyrostl, můžu si ho půjčit?“, paní Tarabusová měla na sobě těhotenské šaty, které zřejmě už v pase nešly povolit, takže jenom vzdychala, a pan Tarabus prohlásil, že sousedství je nám asi určeno navždy. V chatce č. 14 žila rodina Čadkova: dva starší kluci, co už studovali průmyslovku, a jejich máti se svým manželem, o kterém nikdo ve čtvrti nevěděl, jak se vlastně křestním jmenuje, protože paní Čadková ho jinak neoslovovala než Čadku, anebo ten můj blbec. Naši říkali, že oni žijou pořád v líbánkách, pořád na sebe řvou: polib mě pr…, polib mě v ř…*, a hůř.

Jen jsme se nastěhovali, zapadly lesy kolem mokrým sněhem, že se nedalo jít ani do školy. Ostatně kam bychom chodili, když v některých byl umístěn lazaret, v jiných zas celé rodiny. Ještě že v osadě byly dvě větší chaty, v míru obývané skautskými rádci a vůdci, kam se dalo naše zdivočelé dětství nahnat a aspoň na pár hodin něčím zaměstnávat, abychom z nudy nerozebrali osadu na šroubky. Tatínek tedy oprášil své znalosti, a jak měl jen čas, do starších děcek hustil, jak vznikl český stát, kterak třeba stříkala ze svatého Václava krev na vrata chrámu ve Staré Boleslavi, když ho ten Hněvsa mečem proklál; maminka zase brávala si na dopoledne někdy nás menší. V tělocviku běhali jsme v pytlích, v počtech počítali kamínky anebo šišky, učebnice jsme takřka nikdo neměli,

* *Nad vchodem do „naší“ chatky se dala ještě z šišek přibitých do dřeva skautská lilie rozeznat.*

** *nezjištěno –*

* *Zde jsem použil metodu jedné starší zlínské spisovatelky Vědy Pavlišové, která ve svých spisech z rodného Valašska, má-li použít výraz ostrý, vždy účinně to hubní svinstvo raději vytečkuje.*

některým shořely. Na Mikuláše 1944, hned nějak po poledni, zjevil se ve vchodu do kempu černý automobil, z něhož za přispění správce Hradiska pana Brůzy vystoupila samotná pí Marie Baťová, Šéfová. Lišky jí objímaly krk, z liščího kožichu byl i štucl, co visel jí na břiše. Pan Brůza se mohl polámat, jak se až k zemi ukláněl. Asi to byl její osobní řidič, kdo se za volantem tak hnízdil, jak si sako sundával, aby se v převleku za svatého náhle zjevil vedle ještě kouřícího chladiče. Sehnali nás rychle do hlavní chaty, aby se mohlo co nejdříve s nadílkou začít, protože Šéfová měla ten den na pořadu návštěvu ještě dalších míst, kde se též vybombardovaní Zlíňáci tísnili. Správce ji usadil do křesla ze samých samorostů, my kolem jejích nohou jsme se ztišili, ale když vstoupil Mikuláš ve vysokých šněrovacích botách až po kolena, ornát mu sotva pupek zakrýval, musel mockrát berlou o podlahu udeřit, než kluci Čadkovi, o Vávrových ani nemluvě, a holky Chadimovy a jiné kravál dělat přestali. Dostali jsme po jablíčku, každý tubu vitamínu C, některá menší děcka, například Jeniček, papučky, které byly ovšem vyrobeny dětmi jinými.*

Jednou z nejdůležitějších věcí v táboře tehdy bylo udržet si v chatkách jakés takés teplo. Chatky měly totiž jednoduché stěny, ve škvírách mezi deskami byl nacpán vlnitý papír, a někde dokonce i mech. Brzy tedy v okolí tábora nedala se najít ani větvička, natož nějaký větší suchár na podpal. Za dřevem muselo se do lesa pořád hlouběji, protože ten příděl, co nám před chatky byl erenou* vysypán, jsme spálili už po Novém roce 1945, po těch jakoby dvouletých vánočních prázdninách.

Příliš daleko jsme však do lesa nemohli. Partyzáni si nás mohli v zimním šeru splést s nácky. A naopak, nějací snaživí verkšusáci zas podezírat, že jsme partyzánské spojky, a holky osahávat – rodiče, co měli dívky, je tak aspoň strašili –, na tajných místech pod prádlem, jestli těm banditům nenesou nějaké zašifrované novinky.

PŘÍPRAVA NA VÁNOCE

Pan Brůza všem striktně přikázal, že v žádném případě nepřipustí, aby si někdo pořídil do chaty vánoční stromek. „Natož aby si na něm zapálil svíčku, to bychom mohli rázem všichni, jak tu jsme,“ vyhrožoval, „shořet.“ Jelikož však před vchodem do každé chaty rostl strom, kdo s tím začal, nevím, ale zničehonic měli všichni ten svůj krásně načančaný. Přestože do města bylo daleko a ozdoby, ty při bombardování u všech rodin asi první vzaly za své… Ale některá děcka, co měla nakřečkována staniolové pásky shazované ze spojeneckých letadel, na tom nebyla špatně. Měla, měl jsem tedy, do čeho balit dřívka, kámen, šišky, i brambor se dal zavěsit lehce. Ale nesměli jsme, ani kdybychom měli prskavky, ty stromy nějak rozsvítit, protože pan Brůza by se asi posr… strachy; že „Němci světélko zahlédnou na nebesích,

* *Aspoň Jarka Chadimová řekla Jenikovi: Ukaž mi je, jestli nejsou moje? Takových jsem v ručních pracech letos zjara upletla patery. Pche, a lepších!*

* *Praga RN – rychlá nákladní – pana Kloce*

na mračnech v odlescích, a spustí flaky“! Už tak ho trápili dospělí osadníci. Náš táta, pan Sukup a Vávra se složili a od jednoho pasekáře koupili králíky. Když je všechny, zabité, pan Sukup vystavil na verandě jejich srubu, dva z nich jako by z oka vypadli těm našim, měl jsem aspoň dojem, vrhly se na něj ženské z chat, takže jim musel něco na vaření odprodat. Sukup sa hájil ale tím, že je nakúpil na zjemnění náplně do klobás z téj filmovej kozy!!!, kterou na Hradisko přivedl odkudsi můj táta. (A když ji stáhl a uviděl její šlachy a žebra, to on prý řekl tu památnou větu, esli náhodú nestatovala ještě ve filmu od Karla Plicky Zem spieva.) Pan Brůza prý byl z té jejich akce div živý.*

Svaté svátky Štědrý večer prožili jsme v tichu a šeru, jelikož – jak Brůza nařídil – pouze jedna žárovka v každé domácnosti mohla svítit. Ale nám to nevadilo, při koledách jsme se objímali, do kamen na „plameňáky“ hleděli; já jsem dostal dárek „měkký“: modré nátepníčky, bráchovi otec na tuhý papír namaloval parádního kohouta, který se na tyčce točil, kokrhala maminka. Bylo nám jak nikdy. Na Štěpána jsme s bráchou chodili po Hradisku hned z rána, ostatně těch pár chatek jsme obešli raz dva. Někde jsme dostali cvibach, někde si jenom povzdechli, a protože v chatách nebyly sporáky s troubami, obdarovali nás aspoň cukrovím sušeným.**

Zato večer se sešli skoro všichni chlapi z osady ve „Vůdcově stanu“, v té větší vůdcovské chatě, pilo se, co se kde splašilo, na špacír jela všem huba – pan Brůza se do koncentráku chystal!, protože tušili, že na jaře to už určitě praskne, že toto jsou poslední Vánoce slavené pod Němcem. Naši byli na Štěpána doma, pan Kloc přišel jim popřát tichý zbytek svatých svátků. Ale moc se nezdržel. Že má ještě něco, že se musí stavit za chlapama a Sukupem… Což bylo naše štěstí, protože náš zbytek svatých svátků, to malebné ticho, ukončilo zas Jenikovo ucho. Jestliže se kdysi po bombardování podařilo Jenika poměrně brzy ztišit, teď na Štěpána, kdy není pána, dostal během pár minut těžkou horečku a řval a řval, a máma si nevěděla rady. Otec zaběhl tedy do Vůdcova stanu a pan Kloc tam naštěstí ještě byl. Motor u jeho ereny (už na dřevoplyn) naskočil poměrně brzo*, a tak ještě před půlnocí, u nás nikdo nespal, byl pan Kloc zpátky i s partyzánským doktorem Piťhou.

Maminka musela na lékařovo přání ohřát veliký prádelní hrnec vody. Pan Piťha, fousy až po břicho, si v ní ruce smočil a Jenikovi pichl ucho. „Co budem platit?“ tatínek radostně hlesl. „Máte vanu?“ „Jenom ten sedací plech…“ „Tak do něho nalejte zbytek z toho prádelního hrnce. Nevím už ani, kolik měsíců jsem se pořádně nemyl; jestli nemám už třeba hnidy. Největší radost mi uděláte, když je spařím…“ a jak čínský bůh srandy se v té troše vody uvelebil, bubliny nahlas – z plechu se to ozývalo – na hladinu upouštěl. A za čtrnáct

* *Protože v novinách například psali, že v restauracích na celé jedno menu smějí připadnout nejvýš ústřižky na 15 g umělého tuku a jako zvláštní vánoční přídavek toho roku vydá se všem spotřebitelům, pochopitelně kromě Židů, na ústřižek f1 lístku na tuky 80 g vepřového sádla…*

** *I kačení mýdlo jsme kdesi dostali.*

* *brzo u takto upravených aut znamenalo plus mínus půl hodiny*

dní, když se k nám na kontrolu zase připlížil, se stejný akt opakoval, ale v opačném gardu. Nejprve se doktor Piťha vykoupal a pak Jankovi do ucha nahlídl. A příjemně rozpařen a naladěn se svým ozbrojeným doprovodem zas do zemljanek zmizel. Díky tatínkovi, který byl zaměstnán ve Filmových ateliérech Baťa, viděli jsme na Hradisku některé filmy dříve, než přišly do distribuce, některé i dvakrát; promítačka tam pořád vrčela, plátno – jedno větší prostěradlo – ve společenské chatě od stropu stále viselo. Tam jsme tedy dříve než ostatní děcka na světě zhlédli, jak si hnusný pavouk křižák na brusu brousí obrovský pajzák a jak jím pak lana jako pažitku odsekává od padací klece, do níž se chytí, chtěje zachránit mouchu, která tam lapená plakala, i chytrý Ferda Mravenec.

A když Ferda s mouchou s pomocí „pásového“ hlemýždě z té pasti utečou, jak je po plátně honí ten Göringovi tak podobný pavouk s velikým křížem na zadku. A jak nakonec rabiát odchycen šlape v makovici a pohání tak vpravdě baťovský kruh: na jednotlivých trnech oběžného prutu jsou v košících zavěšena mravenčí mimina, jimž se místo cumlů do tlamiček dostane po kousku cukru coby happy end, jak je konečně ten Göring užitečný nám, mravencům i přírodě! Nedělní odpoledne na Hradisku patřila groteskám, chodili i někteří dospělí, aby zabili čas, aby zapomněli na to, že se vleče, jak to, že se fronta zadrhla o Budapešť, proč se s tím Amíci tak pinoží u Arden… A při jedné grotesce, promítal se akorát Frigo na mašině, paní Tarabusová se smála, až se pochopitelně za břicho popadala, že skoro nepostřehla ani, je to vůbec možné?, nějakou silnější porodní bolest – a plodová voda z ní náhle odtekla. Takže se muselo rožnout a utírat podlaha a přítomné ženské ji rychle odvedly do chatky. My děti jsme si však vydupaly, aby promítání jelo dál. Frigo na tendru tedy dál žongloval s poleny, Frigo i s lokomotivou spadl do řeky, a ještě pár políček jsme viděly, než se to přetrhlo. Než se celuloid slepil, i přes binec, který jsme dělaly, radostný smích z venku jsme náhle zaslechly, a do dveří vrazila Elinka, nikdo z nás nečekal, že se tak odváže, a na celý Vůdcův stan vykřikla: „Narodil se nám Milošek!“

Na Hradisku se jenom neslavilo. Přicházelo jaro a ti, co už měli ve Zlíně opraveny domy, se stěhovali; lidí v chatkách ubývalo stejně jako sněhu na cestách. Maminka si sem tam do zlínského kostela na mši zaběhla. Na okresku směrem ke Zlínu ji tatínek vždycky radši doprovodil i s náma, s děckama. Protože Němci, jak ztráceli půdu pod nohama, některým už bylo všechno jedno, čili obsah z lidských kanálů na povrch vyplaval. I na Hradisko se dostala zvěst – odtud tedy v předchozích odstavcích ten rodičovský strach o holky –, že v lese u Lípy nalezena dívka sotva patnáctiletá, již vyspělá, jenom částečně spodním prádlem a několika drny oděná, s nohama hodně od sebe… Jak doktor Roubal, odsouzený k této práci, odhadl, zastřelena byla zblízka do hlavy, ale zdali po koitu, anebo před ním se už nikdo nedozví, protože ten doktor volaný na takové práce nesměl na podrobnosti jít, a taky neměl současné vyšetřovací možnosti, aby usvědčil z otěrů násilníkových, že šlo třeba o DNA gestapáka Ullricha, možná, že i náš soused Schilinger se zúčastnil, kteří pochopitelně u MLSu, u Mimořádného lidového soudu,

v Uherském Hradišti lehce popřeli, co bylo tehdy nad slunce jasnější určitě i tamnímu soudnímu sluhovi. … Maruška Pančochová…, jíž se tak líbily uniformy asi, jak se ostatně stává patnáctiletému děcku mnohdy, které tělem záhy vyspěje, ale mozek se o tom dozví, až pozdě je. Je třeba pokračovat? Možná bych ani nemusel, ale když ten válečný karusel kolem nás tehdy tak roztáčel odstředivku národů, z nichž každý nemocí nacionalismu, tou epidemií německou, tak trpěl… Vždyť třeba v místech, kam jsme chodili na dřevo, kdosi z Hradiska narazil na mrtvolu nějakého Londýna, na další Ullrichovu oběť… Na tělo najatého donašeče?, který už nechtěl spolupracovat, anebo toho příliš mnoho na Ullricha věděl?

P. S. A já teď po tolika letech v archivu v Klečůvkách otvírám zapomenutou strašně zapomenutou zelenou děravou obálku s předtiskem *KRANKENHAUS BATA ZLIN* tužkou na ní připsáno dost nedbale a sotva čitelně *kulička.* Snad ani nemusím dokončit větu, co mně z té obálky vypadlo na stůl. (Z hlavy toho Tomáše Londýna…)

A když si ještě vzpomenu, jak maminka celá promrzlá přišla jednou v březnu z kostela a začala plakat a nás kluky objímat – tatínek jí pak velice nadával, že to měla v sobě udržet –, protože u těch dobrých lidí v Loukách zemřel Mirek Šilerů, jelikož mu granát, který tam kdesi u školy děcka našly, ruce utrhl, tak na mne, starce, přijde lítost, i nad těmi maníky nacionalistickým marastem tak postižené, tak zpotvořené, kteří pak před popravou dostali nějakou tu hodinu od lidu!! navíc, a kuřák krabičku cigaret*, než se na oprátce zhoupli, aby tělo své jim prý Bohem propůjčené neodevzdali ani zemi, ani Jemu nazpět, ale láku pro fakultu medicíny brněnské Masarykovy university.

Asi v půlce dubna, když se už stromy začaly zelenat (ty chomáče zeleně jakoby plyšové, když tě pohladí, když se mlázím prodíráš…), se na křižovatkách lesních cest začaly čím dál častěji jakési nahrbené postavy zjevovat. To už na Hradisku zbýval jen pan Brůza a několik rodin, včetně naší. A jednou za deštivé noci se dostavil do Vůdcova stanu pan Kloc a svolal si všechny zbývající „Hradiskany“ a sdělil jim, aby „sa čo najskôr do Zlína stehovali, pretože na dveri už klopká major Dajan Bajanovič Murzin a jeho partizánsky štáb.“**

Jaroslav Kovanda *(* 1941) Redaktor a kmenový autor Herberku.*

---

* *Mimořádnému lidovému soudu v Uh. Hradišti.*
č. j. 695/46 ze dne 26. února sdělujeme, že jsme
vyplatili ve věci Hanse Schilingera pí Sivarové,
trafikantce, obnos Kč 20,- za odebrané cigarety,
které byly dány odsouzenému jako poslední přání.
Městský důchod v Uh. Hradišti

** *Kolik se tam po nás partyzánů ubytovalo, dá se možná odhadnout*
z bumážky, kterou na Hradisko poslal titl. Velitelství partyzánů na Hradisku
Baťova nemocnice dne 7. 5. 1945
Odhmyzovací stanice v nemocnici je v provozu Posílejte počínaje 8. 5. 1945
vždy ráno v 8 hodin 30 lidí a odpoledne ve 13 hodin dalších 30 lidí
k odhmyzení. Vstup zadní branou (u prosektury).
ing. Horníček

Marek Trizuljak

OBRAZY

Na nebeském voru
anděl stál
jak z matného zinku
tvář ze zašlé mosazi
hlasem trubky nebe podpíral

Z dálek od severu vítr dul
co pod kůži
ti ledový trn zarazí

Na oblacích posel
vypadal jak ten, co kráčí po hrázi
níže potom
člověk zem ryl
o násadu z habru mozoly si drásal
v jedné ze svých těžkých chvil
shrbený
a přitom krásný
plný rytmu
vrásnil ten svůj malý světadíl

Nebe nad ním
předvádělo mocné, pomíjivé obrazy
umbra, havraní šeď, indigo a karmazín
kadmium, olověná žluť,
na rumělku proměněná rtuť
večer jako cesta k noci
příslib chladné, zrak čistící námrazy

- - -

Okny nebe
dovnitř
vítr svištěl
a obzor byl zažloutlý
jak pult dávno zavřeného baru
šedé pukliny a žíly
skvrny od kávy
šmouhy rozlitého vína
vrypy příběhů
šifrované škrábance
všech věčných lásek

- - -

A člověk,
ten se ještě stále světem pachtil,
zmítal se jak mokrý hadr na holi
netušil, že snad už zítra
všechno přebolí

Na oblačné desce
zespod temné
shora bílé jako sůl
nad krajinou
anděl plul

PTAČÍ STESKY

Mráz
    jak bílý pepř
na ptačí stezce

    skláním oči
smutnit se mi nechce
    hledám stopy

ptáci
našlapují lehce
a neznají stesky

ten
    kdo stopy nečte
    nepochopí

VEČER ČERVENCOVÝ

    léto

    horký dech země a nebe
a přesto
snad někoho uvnitř zebe

v poli kombajny a oblak prachu
z dálky zvoní od kostela Magdaleny Máří
pod prahem jsou zrnka strachu
nenaděju se a bude září

PRŮSVITY

Zjevil se
anděl krajiny
s křídly z modři
ze stříbra

šat měl jak matné rozpomnění

záblesk žlutí
výkřik červení
kapky krve
trny
mezi lesy oranžové chvění

bloudím pamětí
a třídím její dávné suti

v těch příbězích
dobří jsme i krutí
občas pokorní
a jindy zcela dutí

než pronikne do krajiny světlo
jako procitnutí

jako blízké prominutí

• • •

Obsah neprozradí
listonoš
barvou obálky
jen naznačí
    co bude

za ním pak
list za listem
proclívá
tklivě
celník listopad

co rozhodl
to mokrou dlaní
potvrdí
    odešle…
a něco sám
    odveze si v saních

zimě list
    je zaplacenou daní…

• • •

Křik větví
a nebe dokořán

• • •

Za oknem
    mraky
    jak stříbrná těla rybí…

    zahlédneš
    a zas nevidíš
    cosi přebývá
    a mnohé chybí

***Marek Trizuljak**. Výtvarný umělec, malíř, sklář, sochař a pachatel tisíce zbytečných věcí, jako například aktivita v uměleckých spolcích a organizace mezinárodních výstav. Příležitostný pisatel blogů a poezie. Autor zcela zásadní, monumentální patnáctistránkové publikace s názvem „Většoumělec a jeho nezastupitelná role v kulturních dějinách lidstva“. Naturalizovaný Středomoravan, který se ani za pětatřicet let nenaučil komponovat básně v hanáčtině, přestože jsou všechny inspirované životem na Hané.*

Ivo Harák

PEDOMANCIE

Pedomancie prorokující z vnitřností dětí
Jan ze Žatce

POKUŠENÍ

Stalo se Vám někdy…? Ale jistěže stalo, jenom o tom raději nehovoříte, nechcete mluvit dokonce ani s těmi, kdož jsou Vám nejblíž, až tak blízko, že dýchají Váš pot a Váš dech provoněný včerejší večeří hnijící uvnitř špatně zaplombovaných zubů. Tedy – jistěže se Vám stalo, možná ve snu příliš živém, že jste byli na záchodě – a náhle se probudili chladem: pochcaní a možná i – – –

To však bylo přece tak dávno, kdysi v dětství, i když… A vůbec: obraťme desku, překlikněme na jinou internetovou stránku.

Jistěže to bylo v dětství. Jinak by přece ani nebylo možné stydět se za, řekněme, dědečka, se kterým je to ňáký špatný a kterej už taky neudrží ani – ani. Takže by bylo líp, kdyby už to, no zkrátka, měl za sebou. Však ono by se nakonec i jemu ulevilo! Dyk plače, dyž po snídani vyblije i to, co nesnědl. No, aspoň byste si ho pak mohli pamatovat jako dřív, to když Vás brával na koníčka, anebo ráno na pole, nechal Vás nýst brousek, ale kosu – tu si nesl sám; a pak: ta cesta zpátky: na trakaču nahoře na plně naložený fůře, tak divně to tam vonělo skrz plachtu, akorát ty vosiny pod košilí –

Ale děda už zase šomtá po baráku. A chce pivo. Blbec. Dyk ví: Do hodiny ho budu přebalovat!

V takové chvíli (ve chvíli tušení; a vlastně už – i když ještě ne – dění) se jakoby vytrácí všechno před. Ale vlastně taky všechno po. A tak už nejsi tím, kdo zoufale přidržuje lednici zavřenou tak, aby to nebylo poznat, aby on to nepoznal. To Ty si jdeš pro pivo a doufáš, že tentokrát –

ZASE ZASLECHNUTO

Helča s náma dneska nepude, vona je nemocná? – Tatí, musí každé dostat planý neštovice, aji já? Že jako abych nedostala ty pravý, jó!? A vopravdu musim!? Dyž já bysem rači ty druhý; dyž sme loni s Helčó byly na planých jabkách, ty ti byly tak kyselý, že mně po nich tři dny bolelo bříško. A co se mně stane, dyž umřu a planý neštovice nedostanu…

SEN JEDEN: SVÍTÍ?

Nevím, zdali vzpomínkou, nebo snem? ocitám se před nedovřenou brankou, jíž se marně pokouším projet tříkolkou: Já vím, já vím: na záhonku nám roste červený špenát, na okrové zdi (měla takový pupínky; a když jsem na ně zaťukal, praskly, vysypal se z nich písek – – –), tedy na okrové zdi se vyhřívají mosazné mouchy, tam za komínem krmí kominíčci kukačku (mrcha má furt hlad a vyřivuje), v koutě dřevníku se krčí ta hrozná věc, co kouše (dědeček jí říká břichatka), v chlívku kvičí prase,

který sežere úplně všechno, co mu hodím, aji psí hovínka (ale tátovi ani muk!). Jenomže tam venku ve škarpě kvete taková zvláštní kytka. Divná, veliká, tuhá. A žlutá jako vosy! – jo, tuhá! Tudlevá jsem s ní sešlehal Romču od sousedů, kterej už chodí do školy. Ten vám bečel! Kňučel a kvičel jako naše prase. Protože mi ukrad tříbarevnou skleněnku a tvrdil, že je jeho. A teta, teda jako jeho máma, mi nevěřila. Románek nikdy nelže. Patří mu to! Ale možná, že všechno tohle bylo ještě před Romanem – – –

A branka je neotevřená, i proto, že chci projet, marně projet, zkouším ji otevřít nárazy, ale zatím co se tříkolka zasekává a vázne a nejde už vůbec šlapat, ji tím vlastně víc a víc přivírám. Jako bych už nikdy nesměl tam ven, k té mojí kytce!

Jak to vlastně skončilo? Přišla maminka a otevřela mi: Ale dávej pozor!? Přiběhl táta, vtáhnul mne dovnitř a mlčky zamkl? Dnes, už mimo představu a sen, vím o nově vyasfaltované ulici, na níž dávno nebydlíme. A taky, že celík zlatobýl je docela obyčejný plevel.

V BENÁTKÁCH (NAD JIZEROU) VSTUPUJE MATEŘSKÁ ŠKOLA RŮŽENKA (DO DĚJIN SVĚTOVÉHO SURREALISMU)

„V Benátkách na svahu růžového domu pod norkovým bezem malá Pavlínka se právě pokakala“
Karel Šebek: Mříže Benátky Mříže

Básník sice ještě předčítá (vidím, že nikoliv z papíru) a děti poslouchají, ale už by se měly odebrat zpět k přesolené polévce, flaksám s rýží a popolednímu ozdravnému spánku (nad počůraným prostěradlem). Prohlásily tedy učitelky za bytosti pohádkové, čímž je rázem přestěhovaly na stránky knihy otevírané leda dospělými. Tradici navzdory jaly se rýži nazývat bramborou, aby tento motýl ssál laní mléko z květů norkového bezu. Jenomže když byl zrovna v nejlepším, vyplašila jej Pavlínka, která se právě pokakala: dejte si pozor na šebky, letos se ty potvory ňák přemnožily – a vysypala kalhotky pod rozkvetlý rododendron. Možná, že právě on byl naším básníkem. A děti poznaly, že některé básně se uskuteční, když zabijí. A děti poznaly: Chceme raději pohádku. (Zvířený pel je jenom řepkový pyl, sírově hořký.) My chceme pohádku!

ALE TO JMÉNO

Tak jsem ho znova potkal, až na Hrubé Skále. Do zámecké restaurace jsem se snažil potichu proplazit úzkou štěrbinou mezi zdí a jeho sulcovitými boky –

Jsou chvíle, které si budu pamatovat už napořád, možná si je s sebou ponesu jako minci: sevřenou v nedomykajících čelistech, které by už chtěly vyslovit – a vytrousit: vzpomínám na onu sice již bouřkovou, ale ještě ne deštivou srpnovou noc, za níž se pohnula Mácova socha. V hrůzném úsměvu! Kluci mi nevěřili. Vole, příště tolik nekuř. Ale: Já ji viděl. Já to viděl. A dívala se: Na mě!!

Tehdy však ještě nebylo nejhůř. Až později. Když k nám přijel. Strašně řval a mnohem víc

smrděl. Sosák hluboko zanořený. Řval tak, že se branka na dvorek sama otevřela; ale Alík neutekl, schlíple ležel stočený v tom nejzazším koutku, kde potichu uzavřel příměří se stejně rozůndanou Mícou.

Co když mu to nebude stačit? Co když si pak vezme i mě? Ale to už přibíhá babička, objímá mne a praví: Nebreč, toho se nemusíš bát, vždyť je to jen – však, právě. A dneska jsem ho potkal zase. A pak nevěřte na věci nadpřirozené. Už to jeho jméno. Říkejte se mnou, pomalu, zřetelně, nahlas: hovnocuc. Hov-no-cuc!

SŮL NAD ZLATO

Tak se už posaď. Ty taky nepostojíš. No tak, posaď se. Co škola? Nemáte moc učení? Jo, vejška. A co holky? Měls už nějakou!? sem se tě chtěla zeptat. Tak že by si tě tam chtěli nechat, jo? Na literaturu, jo? Sis dycky furt něco psal. A holky? Zkoušky máš v pořádku? Nepotřebuješ poradit? Nebo nějakou knížku? No, můžeš klidně… Nebo za tátou… Měls už nějakou!? Nebo někdy taky kamarádi… Nestyď se zeptat. Tak měls už vůbec někdy nějakou holku!!? Aha. Sme si s tátou mysleli. Taky sem se přeptávala ženskejch tady v městečku. Jako aby řekli, co a jak, kdyby – – jestli – – Sme si totiž s tátou mysleli, že seš ten, no, jak to jenom říct, ten: buzerant!

PAMÁTNÍK JEDNOHO VÝLETU

Něco bíle obnaženého prosvítalo loňským listím: viděl jsi hraniční hradiště Charvátů na Chlumu, viděl jsi – v dálce, skrze vzrostlé stromy – Mladou Boleslav, založenou Přemyslovci po jeho vyvrácení, viděl jsi chlapy na čtyřkolkách usilovně rozjíždějící štítový val, viděl jsi – jiné – chlapy s očima jako klenák ženy při porodu; ale krev bylo zapadající slunce a dým stoupal z túrujících výfuků… A tvoje děti?! – Kvůli tomu sme sem šli?! – Ale ty motorky, viď, tati… Přál sis, aby ona kost byla posledním zbytkem nedávno upytlačeného srnce.

TÝNEC

Náměstí nasáklé potem, v jediném stínu slita lípa s Immaculatou. Ne, nebyl sám. Po kočičích hlavách skákalo Václave čau Vašku pocem dáme fotbálek než ti to… Nebyl úplně sám, nechtěl být sám, ale nechtěl být ani s nimi. Sedm let, čas, kdy se to láme. A školní autobus má zpoždění.

(Kam se podějí všechna ztracená, zapadlá slova?: Možná končí jako siroty v Macoše: trním oděné zbytky vět marně natahují ruku. Chtěl bys jim podat svoji, v konečcích prstů se však skrývá něco, co tě nutí popostrčit –)

Kdesi nad střechami se už chystala bouřka. Nastoupil, právě včas. Dobrý den, pane Veselý, ve škole nic nového, byli jsme v zoo. Strejdo, to ti bylo něco! Bysem taky chtěl nějaký zvířátko, ale máma? Třeba tygra. Nebo žraloka. Ale ten kouše. Tygr taky. Kdybych je ale naučil? Nejradši bych

žraloka. A taky delfína. Ale ten by ho sežral, asi. Žralok delfína. Leda že bych je měl odmala, aby si na sebe zvykli.

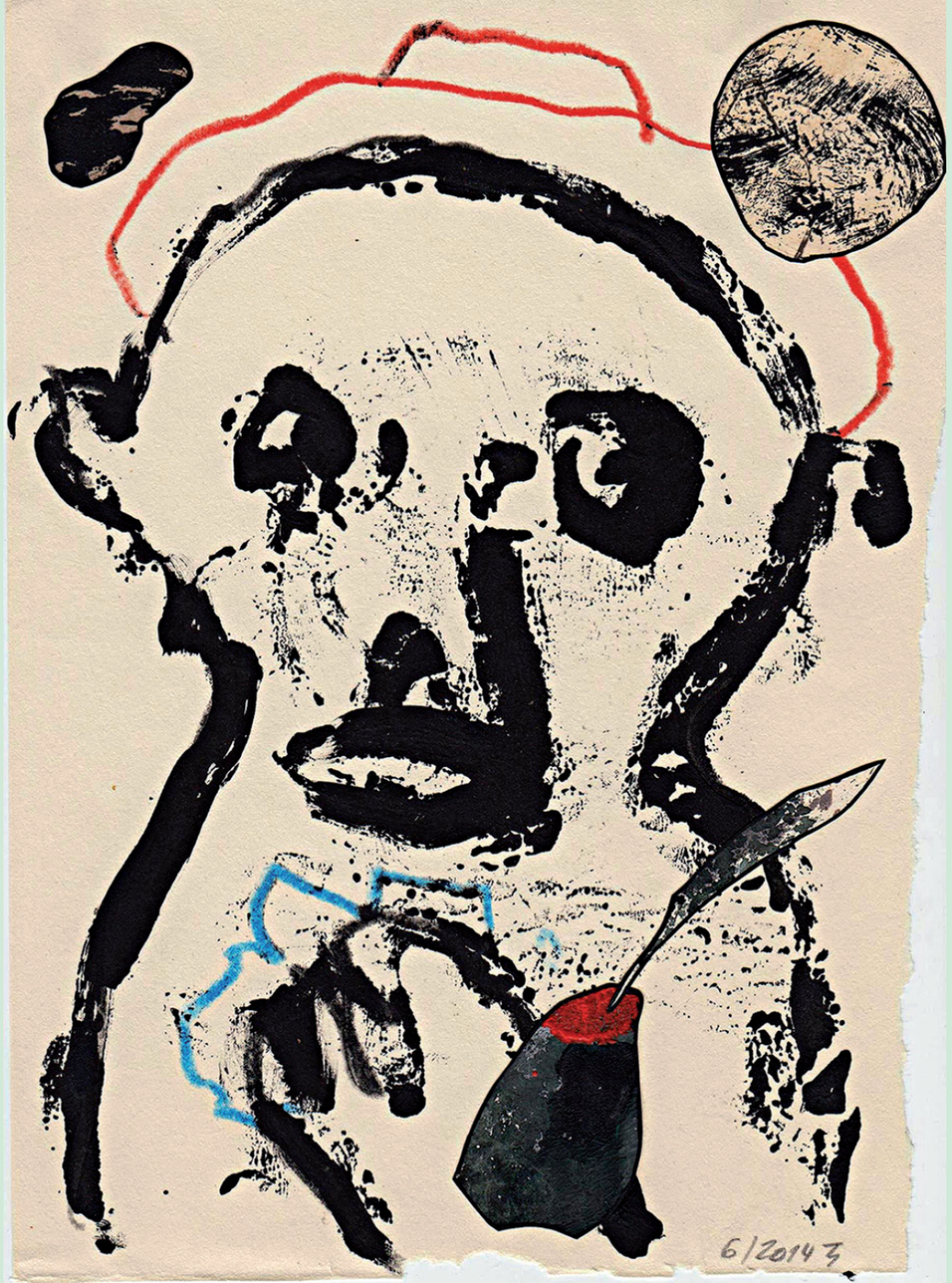
Osada, v níž vystoupil, se jmenovala Jelen. Pak začalo hřmít a hustě padaly kroupy. Snad se domů vrátil bez úhony. I tak to bude mít těžký.

MOŽNÁ SE TAKHLE RODÍ BÁSNÍCI…?

Nedivte se mu, že potom nemohl najít odpověď. (A dodnes neumí.) Když mu dávala ochutnat plíčka na smetaně, potom už nikdy nejedl taková, aby mu to nepřipadalo, jako by žvýkal strejdovy papuče. Pohladila ho – a ruka jí voněla… tak nějak. Snad od toho kopce prádla, který za půlden nejen zvalchovala, ale taky pověsila. Teda: Proč? Proč né sousedka, co na něho poštvala toho jejich Azora; nejenom když chtěl zkusit, jestli cizí rybíz není sladší (a něco ho za plotem ošklivě kouslo), ale taky tenkrát, když mu k nim spadl míč, jeho míč, krásnej a koženej, jako sluníčko. A hraje si s ním ten vůl Roman a směje se mu – nedám, heč; Azore…!

Proč zrovna prababička, která nikdavá nikomu nic špatnýho… Jakto, že někdo jen tak; a kam? A vy se mu divíte, že nemohl usnout? – dyk se neměl koho zeptat, a dyš se ptal, tak se doptal: To máš těžký. Počkej večír, až po práci – A dopadlo to jako s tou vzducholodí: k vantrokám mu slíbili přidělat vesla od píchlýho gumovýho kajaku a balónky z pouti – těch ale nikdy nebylo dost. – To doposud nikdo neví, nikdo se odtud nevrátil. – Teď nevotravuj! Užs dal králíkům!? – Nespal dokonce dvě noci, protože si uvědomil, že taky on nebude, jednou. Nedivte se ani tomu, že je celej divnej. Ponivač to nebude žádný hálelujá hosana. To až pak, možná. Kdoviesli. Ale předtím. Nás to bude bolet, a né k uzdravení. Nedivte se mu. Byly mu čtyři roky.

Ivo Harák *(* 1964) Básník a kritik. Je odborným asistentem na katedře bohemistiky Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Napsal sbírky* Lednový motýl *(Sursum, Tišnov 1992),* Země Dým *(Sursum, Tišnov 1993),* Masna *(Nomisterion, Děčín 2000),* Rekviem na varhany z lešenářských trubek *(TVAR 15/2002, edice TVARy),* Měkké gumy *(Protis, Praha 2006),* Panel nebe *(Psí víno, Praha 2009), novelu* Mezičeří *(Protis, Praha 2009), knihu studií (a recenzí)* Býýýt odněkud. *Monografie* Básník a jeho čas: nad životem a dílem Zdeňka Rotrekla *byla jedním z posledních titulů připravených Romanem Polákem v nakladatelství Printia (Praha, 2012). Na konci roku 2014 vydal svoji druhou knižní monografii* Básník Josef Suchý *(UJEP, Ústí nad Labem).* Pedomancie *(z latinského věštění z dětských vnitřností – nakladatelství Sursum, 2017) je jeho básnickou sbírkou poslední. (A nejlepší, překvapivou a čistou – pozn. JK)*

6/2014

Jaroslav Diviš

1.

Akvakacirium aneb škola potápění

střihy obrazů I.

u nosu bublina velká jako akvárium
v něm ryba chycená na červa
zaseknout
a přát si

kyselé horko a hořký odér
přívětivé prostředí v podpaží kormidelníka
střelkou směru na kamenné moře
potápí se

bez nádechu
nevolá o pomoc
jen
ahoj

na hlavě nepleš, plíseň
dozrává večer na levé straně pohovky
z ovladače vytéká
kanál

jeho žena, před upotřebením protřepat
zahřívá ložnici
nahrbená přilehne pod splav
za tři dny se nafouklá vynoří

a řekne

bude nás o jednoho míň

2.

měchuřina

střihy obrazů

chtěla se trochu bát
aby ten někdo
ze zahrady pod oknem
v noci šmíroval

tak

na pouti
nafukovací měchuřinu
s provázkem
koupila

ráno za dveřmi
ten někdo do sněhu
načůral
lačný monogram

a

lebka v dokonalosti
pořád se směje
když břitem pod vousy
přitlačíš

víc
než
je
zdrávo

3.

geminian

sbližovací

když mezi dvě čáry
položíš dvojí most
přejdeš tam
i zpět

a pokaždé je co pálit

4.

obsazená linka

za vola, zavolá

na číselném okruhu
vylomený prst

a

v přerušovaném tónu
obsazený vzdech
nevěrné
přepojovatelky

5.

emancipace mužského rodu v lidovém zvyku

obyčej

po dětské svatbě
slaměný vdovec
zaražený mimo pole
mimo sebe

ty si taky
můžeš s klidem
plivnout
z mostu

6.

jídlo

základy podstolování

v ohybu černého kroje
mezi dvě olověné krovky
tlačí se žlutý
nákyp

mateří
vtipná
kaše

a

nic
není
tak
horké
tak
vtipné

když

se snažíš druhým koncem
lžíce
vyhladit vrásky kolem
úst

7.

ajáaon

ona povídá o něm

a já
a on
a já
a on
a já
a on

ajáaon

v podřepu božstvo
rozverné rozdvojenosti

8.

hliněné pratvary

hlína

v koutě
za sloupem
hraješ si
na boha

k dokonalosti
se protlačí
na svět
všichni

Tereza Sylva Klenorová

ŠKUBÁNEK

stojíš u okna
venku sněží
vločky se pomalu snášejí k zemi
zatímco tvoje dluhy strmě stoupají

- - -

stoupáme spolu životem
směr stáří
měla bych být spokojená
pokojná
aj ukojená
něco ale pořád
trochu chybí

- - -

tvá máma vypadá jak škubánek
je zabořená v křesle
sleduje své fousaté syny
/které v nepředvídatelných chvílích objímá/

cítím se nepatřičně
snažím se zapadnout tam
kde roky udělaly svý

PTÁČEK

schováváš se v peřinách
povlak v horkém dni lepí
potíš se
zatímco venku na dvoře
hučí křovinořez

OBRYSY STROMŮ

sousedka si dává vanu
slyším kohoutek skrz tenkou zeď
okno do světlíku na záchodě jsem nechala
    otevřené
je slyšet šum holubích křídel

čekám na tebe
venku je tma
sleduju oknem obrysy stromů

Tereza Sylva Klenorová *(* 1990, Česká Lípa) vystudovala sociální práci na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, magisterský program v oboru sociální ekonomika absolvovala na francouzské Université Lille 1. Bydlí v Praze. Vyšla jí sbírka básní* První ranní vlnobití. *Pravidelně publikuje v Partonymě, na Dobré adrese, v H_aluzích, občas v Herberku a Hostu.*

István Örkény

IN MEMORIAM DR. K. H. G.

„Hölderlin ist Ihnen unbekannt?“ zeptal se dr. K. H. G., zatímco kopal jámu pro koňskou mršinu.

„Kdo to byl?“ zeptal se německý strážný.

„Ten, co napsal *Hyperion*,“ vysvětloval dr. K. H. G. Vysvětloval velice rád. „Největší postava německé romantiky. A co třeba Heine?“

„Co jsou to zač?“ zeptal se strážný.

„Básníci,“ řekl dr. K. H. G. „Neznáte ani Schillera?“

„Ale znám,“ řekl německý strážný.

„A Rilka?“

„Toho taky,“ řekl německý strážný, zrudl jako rak a zastřelil doktora K. H. G.

Přeložila Anna Valentová.

Z knihy Minutové grotesky *(Odeon 1984).*

***István Örkény** (1912–1979) byl maďarský spisovatel židovského původu, z jeho tvorby vyniká psychologická tragikomedie* Kočičí hra *a satira na absurditu války* Rodina Tótova. *Ukázka pochází z výboru povídek* Minutové grotesky *(přeložila Anna Valentová, Odeon 1978).*

Petr Odehnal

HORNÍ LIDEČ PO SKONČENÍ SVĚTOVÝCH VÁLEK

„SVOBODU SI LIDÉ ZDE NA RŮZNÝ ZPŮSOB VYKLÁDALI“

A přišel 28. říjen 1918… První dny svobody byly bohužel poznamenány masovým rabováním židovských obchodů, jinak tomu nebylo ani na jižním Valašsku. Takto situaci popisuje památník četnické stanice v Horní Lidči: *„Po vyhlášení republiky československé 28. října 1918 se obyvatelstvo z vydobyté svobody zde všude radovalo, k událostem zaznamenáníhodným však nedošlo. Tuto svobodu si lidé zde na různý způsob vykládali, mluvilo se, že staré zákony neplatí, nové že nejsou, a tak se stalo, že dne 5. listopadu 1918 několik set rozvášněných lidí zdejšího obvodu židovské obchody, a sice Karla Reisse ve Frant. Lhotě, Janety Grossové v Lidečku a Jana Haase ve Střelné, úplně vyplenili. V Lidečku mimo toho i budovu značně poškodili, a sice tak, že ani jediné okno tam nezůstalo ušetřeno. Reiss utrpěl kolem 587.000 K škody, Grossová kolem 200.000 K a Haas kolem 132.000 K. I starostovi Janu Matochovi z Lidečka se nevedlo lépe, místním obyvatelstvem mu bylo nadhazováno, že po dobu války se dopouštěl různých nepřístojností při vyplácení vyživovacích příspěvků. Jelikož mu bylo i zabitím vyhrožováno, odešel Matocha 6. listopadu 1918 z Lidečka na zdejší stanici a zdržoval se zde po celé 4 týdny. Mezitím mu v noci na 7. listopadu 1918 ukradli v Lidečku místní občané různé věci v ceně kolem 10.000 K.*

Sesílení zdejší stanice nebylo možno tehdy nikterak docíliti, vzdor tomu bylo velitelem stanice a 1 četníkem na zkoušku, více mužstva služby schopného nebylo, s pomocí vždy ještě jednoho četníka ze sousední stanice, buďto z Val. Klobouk, aneb Vlachovic, v krátké době 13 největších buřičů a 370 osob soudu udáno. Domov. prohlídky byly konány až v prosinci 1918 po dojití silnější vojenské asistence.“

V kronice hornolidečské školy pak čteme poněkud vášnivěji formulovanou zprávu pana řídícího Aloise Honče: *„Lid, jenž po celou válku trpěl brutálností některých všemohoucích úřadů a stával se obětí vykořisťovatelů, kteří přízní c. k. úřadů od vojny osvobozeni byli a pro něž válka zlatou dobou byla, mínil, že nadešla doba na takových zbohatlících válečných se pomstíti. Proto přepadli v okolních vesnicích židovské obchody a vydrancovali je načisto. Při tom ukázalo se, že byly u těch lidí zásoby do statisíců jdoucí věcí nezbytných, ačkoli v obchodech těch obyčejný smrtelník ani za nehet koupiti nedostal, byť i umíral; že na tom hlavní vinu měli ti, jichž úkolem bylo dohlížeti na obchody, leží nabíledni, proto zášť lidu i těmto hrůzu naháněla. Naše obec to odnesla. Neboť, ač zde nepokojů nebylo, rozmnoženi četníci na 6 mužů a položena do zdejšího obecního domu vojenská stráž 15 mužů. Kromě toho přišlo ještě 30 vojáků shledávat Židům uloupené věci.“*

Kronika Lidečka jako důvod rabování uvádí (údajné) zatajování zásob a předražování životních potřeb v době války. Četníci tehdy měli donutit Jana Matochu, aby se pokusil rabování zastavit, „vlastenci“ se však vrhli i na něj a on v sebeobraně postřelil jednoho mladíka; v noci pak podle kronikáře (který připomíná, že zášť proti starostům tehdy byla všeobecná) *„sousedi“* Matochovi *„poškodili majetek“*. Jan Matocha se okamžitě úřadu starosty vzdal.

V celku nám dávají tato tři svědectví poměrně plastický obraz negativních emocí davu, vzniceních mimo jiné především dlouho potlačovanými skutečnými i domnělými křivdami z doby války.

Závěr té druhé války světové popsal v obecní kronice pan řídící Jan Trávníček: *„Poslední dubnová neděle už se chvěla blížícím se rozhodnutím. Do Lidče zrána přiběhl oddíl Němců prchající ze Slovenska. Za večerní tmy prchal dále. Odpoledne přitáhl oddíl pracovní: vytahovali děla na Vrch, nad ves, vyrývali dolíky pro miny. Odpoledne podnikli honičku na jízdní kola. Na silnici byla čilá frekvence na kolech, ze sousedních vesnic přijížděli na zvědy, co se děje, jak se vyvíjí situace, protože všude byla nejistota. Majitele jednoduše shodili z kola, kolo vzali. Rozběhli se po domech a pobrali, když nebylo dobře schováno. Večer nařízeno, že z každého domu musí 1 muž přijít ráno do Lidečka kopat zákopy. Něco chlapců a mužů šlo, aby nebylo zbytečných represálií.*

Do Lidče přitáhl v pondělí odpoledne destrukční oddíl. Do školy se usadilo velitelství i s ukradeným autem slovenského Červeného

kříže, které bylo plné lahví vína a likérů, jak vykradli někde obchod nebo hostinec. Přivezli několik vozů min nášlapných i protipancéřových a jiných výbušnin na zničení dráhy a všech mostů. Důstojníci pili jako duhy téměř celou noc. Prvního května opět se kopaly zákopy a kulometná hnízda v Lidečku. Odpoledne odejel poslední vlak k Bylnici. Potom započali s odstraňováním telegrafních sloupů u dráhy. Byly náloží roztříštěny na 2 kusy. K večeru vyhozen viadukt dráhy púchovské na Zahradách, viadukt za Slovákovým a za poštou. Ničeno zařízení na nádraží. Byl tam plný vagón plechu a různých nástrojů a věcí pro zbrojovku. Našli se ihned pohotoví lidé z Lidče i z okolí a všecko rozebrali. Tenkého lesklého plechu bylo všude dost. Němci – financi a všecky ostatní služby – zmizeli z Lidče bez hluku a bez loučení. Přinutili několik majitelů koní, aby jim odvezli nejnutnější svršky; jinak ani nikdo nevěděl, kdy a jak zmizeli. Snad by se byl někdo s nimi rád rozloučil a dal jim něco na trvalou památku.

Odpoledne 1. máje bylo rabování. Na horním konci sebrali Němci několik jalovic, koní, prasat, vozů. […] Podobně bylo i uprostřed a na dolním konci dědiny. Koně, kteří byli přinuceni k odvozu Němců, nevrátili se všichni zpět. Majitelé byli rádi, že se sami vrátili.

K večeru 1. května – v dědině plně obsazené německým vojskem – byla první schůze národního výboru. Ten se tvořil již v zimních měsících, pevně byl utvořen počátkem dubna. Byl vytvořen spoluprací partyzánských spojek s místním občanstvem. Členy tohoto prvního podzemního národního výboru byli: Vlad. Vaňák, Zdeněk Dubrava, Ctibor Seidl, Frant. Trčka, Jos. Mikulaj 76, Frant. Filák č. 16, Jan Trávníček, říd. uč., Alois Fojtů 32, Frant. Skácel, vrch. stržm. Schůze byla v obecní kanceláři. Bylo dohodnuto, jak postupovat v noci a ráno, aby se umožnil hladký vstup Rudé armádě. Bude-li možno, partyzáni se pokusí o záchranu mostů. Říd. uč. vyzví počet vojáků ve škole a v okolí, odposlouchá telefonní hovory velitele a sdělí partyzánské spojce. Pro případy vyhození mostů vezme si Fr. Skácel na starost sehnat lidi k odklizení trosek u Slánských, Trávníček na křižovatce ke Střelné, Trčka u Ševčíkových, ostatní pomohou při pracích. Národní výbor ihned po příchodu Rudé armády převezme správu obce.

Vše se dálo podle usnesení – až na to, že nebylo možno zachránit mosty. Vojáků jen ve škole bylo 48, celkem jich bylo kolem sta. Čekal se ještě silnější oddíl od Brumova, který měl projít obcí.

O půlnoci hrozným výbuchem vyhozen silniční most na lačnovské silnici. Stavení Jos. Janáče téměř zničeno. Další stavení měla trhliny, rozbitá okna a zničené střechy.

Večer bylo hodně dobytka vyvedeno do úkrytů v Potokoch, na paseky a jinde. Také mnoho mladíků se skrylo na paseky, aby unikli, kdyby prchající Němci chtěli je s sebou brát, jak se stalo na mnoha místech na Slovensku. V noci bylo slyšet ojedinělé výbuchy, štěkot kulometů v lesích nad Študlovem, kde si již Rusové a Rumuni čistili cestu. Ráno chtěli Němci vyhodit ostatní mosty. V noci byli autem na výzvědách na Slovensku. Zjistili, že nutno si pospíšit, aby zavčas unikli. Nejdřív most u Slánských. Dvě nálože vybuchly, ale most

stál. Konečně vložili všecky zbylé třaskaviny – a mocným výbuchem zničili most. Pilíř rozmetán, ale konstrukce zůstala a byla odhozena jen z jednoho pilíře. Kvádry těžké přes 100 kg létaly jako kamínky, kusy kolejnic ohnuté jako drát byly vymrštěny na 200 m daleko. Okna a střechy v širém okolí smeteny. To byl poslední skutek Němců u nás. Na most u pošty a u Ševčíkových už nezbylo třaskavin. Sedli na kola a ujížděli k Lidečku a za Lidečko do Lomenska. Tam byl jejich nový cíl.

Jakmile Němci zmizeli, ihned se sběhli občané a odklízeli trosky mostu ve vesnici. Na křižovatce ke Střelné byl most shozen stranou, dalo se projeti. Území kolem něho bylo zaminováno. Téhož dne stihlo tam neštěstí děvče ze Lhot, kterému mina utrhla nohu. Největší minová pole byla před vesnicí u Skřipkového na kopci, další bylo před Ševčíkovým, další v Mezivodí na pastvině za Trochtovým č. 43, aby se nedalo objet od pošty k Lačnovu. Odvážní hoši hned odstraňovali miny, pokud mohli. Nestalo se jim při tom nic.

Na škole zavlál československý a ruský prapor. Objevilo se potom více československých a rudých praporů. V 10 hod. 50 min. přivedli hlídkující studenti Trávníček a Skácel ruský předvoj, postupující pěšky od Študlova. Byl to kapitán, za ním několik ruských a rumunských vojáků. Šli klidně, s automaty v rukou. Ihned bylo v obci veliké nadšení.[1] Radostně jsme vítali předvoj Rusů a Rumunů. Dnes jsme v řadě osvobozených míst, o nichž jsme tak rádi slýchali v londýnském rozhlase. Ruský kapitán se ubytoval ve škole, převzal velení v obci a vydával první rozkazy.

Zatím shromážděné občanstvo zazpívalo před školou nadšeně československou hymnu. Jak radostně znělo po šesti letech „Kde domov můj“ a „Nad Tatrou sa blýska“. Národní výbor se sešel a poprvé v osvobozené vlasti vydal nařízení občanstvu. Před polednem je ohlašoval obecní posel občanstvu:

„1. Jsme svobodni. Naše šestiletá vroucí touha se stala skutkem. Vojáci Rudé a rumunské armády vstoupili do Horní Lidče. Občané, buďte pamětlivi dějinné památnosti této chvíle, chovejte se všichni důstojně, jak toho žádá posvátnost chvíle.

2. Během jedné hodiny musejí zmizeti všecky německé nápisy. Ozdobte domy československými vlajkami.

3. Veškerá moc správní a výkonná v obci přechází tímto okamžikem na národní výbor. Jeho členové jsou označeni červenobílými páskami.

4. Odevzdejte místnímu národnímu výboru všecky zbraně a náboje.

5. Pracovní povinností odstraníme trosky a opravíme obec. Všichni vzhůru, do práce, pracujeme pro sebe a pro svůj národ.“

Do dvou hodin odpoledne přijelo rumunské dělostřelectvo a ruská jízda. Nepostupovali k Lidečku, nýbrž k Val. Kloboukám a do vesnic západně od Horní Lidče, aby ze západu obklíčili Němce v průsmyku za Lidečkem. Ti zatím střídali z minometů do Lidečka, kde několik budov shořelo. Rusové obsadili Lidečko po kostel a školu.

Hned první okamžiky osvobození byly zkaleny neštěstím. Za chvíli po svém příchodu Rusové a Rumuni odstraňovali miny. Jeden ruský voják byl zabit výbuchem, brzy nato druhý.[2] Byli pohřbeni na

Seidlové zahradě naproti pošty. Dne 3. května bylo zabito minami 5 Rumunů na horním konci vesnice.[3] Jsou pohřbeni na Skřipkově zahradě. Jejich jména jsou: Erounec Linoscut, Rosca Victor, Bradea Emilian, Moldov Anton, Vladut Ion.

V pátek 4. května prchali Němci z Lomenska ke Vsetínu a k Jablůnce. Čechoslováci obešli Papajským sedlem k Halenkovu. Odpoledne projížděly Horní Lidčí motorizované jednotky Čechoslováků. Jely až do Ústí, Vsetína, Jablůnky. Kraj byl definitivně bezpečen, nebylo již žádného nebezpečí. Jak nadšené bylo vítání našeho vojska!

V sobotu se usadilo v obci ruské polní četnictvo. Byli v obci asi týden, potom postupovali dále. Několik chalup bylo pro ně uprázdněno, obyvatelé se na tu dobu vystěhovali k sousedům. Obcí stále projíždělo hodně vojska. […]

Chování vojáků osvobozujících armád bylo vcelku slušné, v obci nedošlo k žádným incidentům. Obyvatelé jim vycházeli všemožně vstříc. V prvních dnech obec zásobovala ruský předvoj masem. Po celý květen a ještě v červnu přecházely obcí různé jednotky vojenské. Doprava železniční byla nemožná. Koncem května zavedena autobusová doprava na Vsetín. Tamodtud již jezdily vlaky. Mosty byly rychle opravovány aspoň provizorně. Koncem června jezdilo se vlakem i na Vsetín, v červenci do Bylnice, poč. srpna obnoveno spojení s Uh. Brodem. […]

Vyučování ve škole začalo 7. května. Tu noc ještě nocovalo ve škole 120 slovenských partyzánů. Bylo to radostnější vyučování než na počátku šk. roku. Protože učitelky Hoffmannová a Kerlová dosud se nevrátily ze svých domovů, kamž se uchýlily před frontou, přibral říd. uč. na výpomoc úřed. zbrojovky Rud. Lenharda a učitele Jos. Fojtů, který byl r. 1944 ze školní služby propuštěn, poněvadž byl za okupace německým soudem odsouzen k 8 měsícům vězení.

Činnost revolučního místního národního výboru byla téměř permanentní, protože se objevovaly nové a nové úkoly. Večer 2. května bylo dokončení schůze místního národního výboru. Jednání se neslo duchem revolučním. Počet členů MNV byl doplněn na 15. Připuštěny podle košického programu vlády jen 4 strany: komunistická, lidová, národněsocialistická a sociálnědemokratická. Zastoupení členů paritní. Reorganizace revolučního MNV provedena takto: Fr. Skácel – předseda, Vlad. Vaňák – jednatel, Jan Trávníček – pokladník a zapisovatel, Frant. Smola – zásobovací referent, Ant. Vejmelka – zásobovací referent, Alois Fojtů – lesní hospodář, Frant. Filák – polní a luční hospodář, Jos. Mikulaj – obecní budovy, Jaroslav Jánský, František Trčka, Jaroslav Povalač, Zdeněk Dubrava, Frant. Plšek, Ctibor Seidl, Jan Dubrava č. 3.

Z usnešení bylo důležito: Obec zaplatí z obecních prostředků dobytčata zabitá pro brannou moc osvobozujících armád. Zásobování mlékem a vejci musí býti plynulé; zás. ref. Smola navrhl ponechat dávky mléka pro spotřeb.[itele] stejné, z přebytku vyrobit máslo pro děti do 6 let. Fr. Trčka má na starosti odklizovací práce. Usnešeno zjistit lidi, kteří rozkradli nábytek a jiný majetek po německých financích v domcích v kolonii a v dřevěném baráku. Dopoledne totiž – sotva Němci odešli – čekali lidé z Lidče, Lačnova, Lidečka i ze Lhot a vydrancovali vše, co se dalo. Krompáčem vyvraceli dveře, rozbili okno a na vozech vyváželi, co se jim hodilo. Lustry, lampy, kohoutky vodovodů roztřískali. Tak si vylili zlost na Němce, že rozkradli a zničili, co mělo býti státním majetkem. Škoda tím způsobená šla do statisíců. Když v poledne tam byli posláni četníci, nespravili nic, ani když vystřelili do vzduchu.

Šest neděl jednal MNV o vrácení rozkradeného nábytku. Něco bylo dovezeno zpět, ale znova rozkradeno; něco dal předseda partyzánské odbočky postiženým z Ploštiny a Lačnova [z vypálených Vařákových pasek – pozn. autor], něco vůbec se již neobjevilo. Koncem května počaly se usazovat v kolonii rodiny, které byly v najatých bytech a měly byty nedostatečné. Během června a července bylo tam usazeno asi 25 rodin. V obci se tím bytově trochu uvolnilo. Zřízenci důchodkové kontroly během léta sepsali pozůstavený majetek, ale bylo toho už málo. Z dřevěného baráku nad Ševčíkovým bylo odcizeno vše, co se dalo odnést, ano i překližky ze stěn byly odlepovány.“

POZNÁMKY

1 „Ruští rozvědčíci vešli do domu čp. 4 k Fojtům a tam je starosta častoval „samohonků“.“ Fojtů, Josef: Rumunští vojáci v Horní Lidči. *Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka 1965/I, s. 30.*

2 Na hornolidečském pomníku obětem války nejsou vzpomenuti.

3 „Jak uviděli, že se k nim přibližují, začali křičet a mávat rukama. Porozuměl jsem, že tam nemám chodit. Zůstal jsem stát asi 100 metrů od nich u stohu slámy. Uviděl jsem, že na pasínku kousek od silnice ležel na minovém poli – zabitý rumunský voják. Asi dvanáct vojáků šlo v řadě po minovém poli, měli v rukou asi 3 m dlouhé tyčky na konci okované a těmi píchali do země místo vedle místa a hledali miny. Byl to velice primitivní způsob hledání min. Několik dalších vojáků kopalo hrob zabitému Rumunovi. Dvanáct hledačů min postupovalo k zabitému. Když k němu došli, vzali ho čtyři mužové a nesli na silnici. Ostatní stáli a čekali, až se ti čtyři vrátí. [Když tito čtyři vojáci překračovali příkop, ozvala se strašlivá rána. – doplněno podle původního rukopisu uloženého in Městské muzeum Valašské Klobouky, Archiv, K 21/19] Já jsem honem lehl na stoh slámy a slyšel jsem, jak střepiny narážejí do slámy. Po výbuchu bylo okamžitě ticho a naráz vypukl veliký křik rumunských vojáků. Postavil jsem se zase na původní místo a viděl 4 vojáky na zemi, byli mrtví. Jistě při překračování výkopu šlápl některý na minu, která čtyři nosiče zabila a pátého, už dříve mrtvého, roztrhala na kusy. Zbylí kamarádi posbírali mrtvé, rozšířili hrob a pochovali je na Skřipkově zahradě. Stolař Pechal udělal jednoduché kříže, napsal na ně jména čtyř vojáků – u pátého nebylo možno zjistit, jak se jmenoval, a tak na kříži zůstal nápis: Neznámý voják. Později byl na tomto místě postaven pěkný pomník, který je tam dodnes. Na místě výbuchu byla dlouho jáma asi 70 cm hluboká a 2 m v průměru.“ Fojtů, Josef: Rumunští vojáci v Horní Lidči, *s. 30.*

Petr Odehnal *(* 1975) Redaktor a kmenový autor Herberku.*

Antonín Bezděk

Stárneš tedy seš
pozoruješ pohyb pupenů
změny
nedočkavost
pozoruješ odstíny zelené
rozsvěcení
cesty barev

V zimě viděls
až za opadané stromy
k parkovišti
Teď letně nevidíš
přebíráš nalezence
Černýma očima rulíku
světlo po kapkách
Vytláčí větrnou zátku

Líné důvody deště
tlamičky reklam
nastřádaná štěstí
páření bez plodných dnů
kohokoliv s čímkoliv
Chlemtavost zapomínání
jeho mlaskání

Díváš se do zeleného kalu
kalný
Temně přebroušeno
polito kořalkou černobýlu
až tam kde tráva slepá
hluchoněmě uléhá
Ale ani to nejsi ty
ani to nejsem já
Říkáš nasrat
Nasráno

Ledovou tyčí tlučou o stromy
až zvoní
Ohlodán
čekáš na spánek
Jakékoliv slovo co uchopíš
nepatří
láme se a drolí
nespojuje nedrží
není na čem
ani z koho
Jsi
šátráš po bílé řiti
tmy

Tma dokváší
a už ji růžová stáčí
na jediný nádech magnolie
u Pazderů
Z formiček se vytlačují chodci
do ještě pokrčeného světla
V těkavém spěchu
jako by čas věděl víc
Kdosi na chodníku vyvolává jméno
a nikdo se neotáčí

Listí
ještě peříčka
než zdřevnatí jim jazyk
z větrného err
Listí
ještě košilky nahé od
kolen tancem bez
milence

Obloha bíle vybroušena
a prořízntuta
miluji letní světlo
valí se aby
vytyčilo kam až země
miluji dravé letní světlo
k nohám pokládá stín
z kterého ještě kape krev

Sršnění kamzičníků
opravuje večerní výslovnost světla
jejich Doronicum
Anemonky skřípavě dokvétají
oj veternica moja
Tulipány opadávají
pyskatě
jak za časů zlatých guldenů
kamsi do očekávání
kde každý pohyb
se na okamžik zastaví

Dívám se do korun stromů
a nevidím je
Naslouchám větru
a neslyším
Vycházím ven
a nejsem

Antonín Bezděk *(* 29. března 1955 v Brně) absolvoval Zahradnickou fakultu Mendelovy univerzity v Lednici. Vystřídal několik zaměstnání, pracoval jako čerpač. Po roce 1989 byl zahradníkem města Olomouce, nyní pěstuje stromy a keře pro zahrady, parky a krajinu. Žije v Olomouci. Koncem osmdesátých let se podílel na vydávání literárního časopisu Arch A5. Vydal sbírku básní* Deset na patnáct *(Burian a Tichák, Olomouc 2014). Uvedené básně jsou ze sbírky* Parčík na Šturšovce, *kterou vydalo nakladatelství Burian a Tichák v dubnu 2018 a kterou upravil a ilustroval Vladimír Kokolia.*

Borče Panov

POEZIE

Občas
sním o staré matce, jak mi říká:
– Tvoje niva je bílá, semeno černé.
Z ruky sej, synku,
tak jako ti z úst plody sbírají
a pokaždé
tři tečky jak semena nechej na konci,
aby se nikdy nezničilo
psaní našeho rodu…

JISKRA

Seshora je jako nevěsta – zespodu jako vdova
takový je taky život –
jen jiskra je něco, co zazáří nahoře
a zhasne dole,
říkal nám děda
při tom prohrabával žhavé uhlíky pod kotlem
a nespočet jisker roznítil,
zatímco pálil kořalku…

CHLÉB ZE ŽELEZA

Můj děda Boris byl kovář
a věděl, že chléb ze železa bude
těžší než jeho smrt.

– Život se, taky jako železo,
kuje, dokud je žhavý,
tehdy nejtěžší věci
snadněji dostávají tvar myšlenky –
tak promlouval k otci
než z něho udělal sirotka.

A otec rostl
s nejtěžšími tvary myšlenek
v sirotčinci války.

Otec byl celý život havíř,
jeho oblečení vonělo po rudě
a kvůli hustým částečkám hematitu světélkoval,
když se vracel ze třetí směny.

Z jeho dlaní tenkrát blýskaly
dědovy jiskry uprostřed krystalů,
které mi nosil z dolů.

– Chraň jiskry, synku – řekl mi
a dnes taky já
s jiskrami v obou dlaních
stále uspořádávám
skutečnou tíhu slov
v teplu svého železného chleba.

DNES SI ČLOVĚK MUSÍ VZPOMENOUT

Dnes si člověk musí vzpomenout
vypnout mobil, počítač a
internet,
televizi, války, vrahy, tsunami,
nukleární centrály, které vyzařují radioaktivitu,
ohromné mutace měkkýšů,
odhozené na břeh nějaké nové evoluce,
malé i velké diktátory,
kteří žonglují s fosilií dějin
jako s odřezanými lidskými hlavami,
kteří nám beze studu hledí do očí
a říkají nám vtipy o Houdinim,
po polárním vortexu,
který zastavuje hru vln na jezerech
a ve vodopádech vyřezávání ikonostasů
ze zmraženého Dantova pekla,
a ozónové díry a světlo, které nás zpopelňuje,
jako slunce, jehož jsme se vzdali, filmový pás,
pak ještě digitální budík,
holicí strojek a alarmy –
– jednoduše – všechnu elektroniku v okolí,
do níž pronikáme jako elektrony v binárních
řadách,
které nás ukazují na monitorech jako neexistující
Já,
anebo –
si v pravý čas vzpomene vyměnit baterii
kardiostimulátoru,
pokud má slabé srdce.
Tehdy snadno může zapomenout na čas
a udělá první stopy přes nevinnost
sněhu…

BEZZUBÁ HOŘKÁ BOLEST

S mámou jsme seděli u studní
jedna byla studená – druhá teplá,
jako dvě oči pod víčky léta.
A zatímco jsme se v teplé umývali a ze studené
pili
znenadání se
z kopřiv vyplazil had,
šel přes nohy matky, pak přes moje nohy.
– Buď v klidu, jde pouze svou cestou,
jen projde kolem – má své oběti – potlačeně řekla
máti.
Potom se had odplazil, nesl si svůj jed,
jako my, s bezzubou hořkou bolestí
mezi jedním studeným a jedním
teplým pramenem pod víčky…

CHRÁM DÝCHÁNÍ

Když se básník ptá, co jsme se naučili od Krista,
to, věřte, není religiózní tázání.
Existuje nějaké jasné ranní světlo
nad každým zrozením, kdy se pláč novorozence
ozvěnou ozve ve verši básníka,
a babička do kapesníku bílého zaváže
pupeční šňůru mezi nebem a zemí,
je pak také nějaké jemné světlo nad každým
umíráním
mezi slovy básníka,
protože básník je taky někdo, kdo všechen žal
na sebe vezme, jako když smrt
poslední vdech dechu vezme.
Existuje nějaký chrám dýchání mezi básníkem
a Pánem,
ve kterém jsou nejkrásnější slova básníka
svázaná v uzlíčku s pupečními šňůrami –
slova, která básník, opuštěný všemi, rozvazuje
jako neviditelné kliky tišiny,
když se ptá, co jsme se naučili od Krista...

NAHOTA

Říkají, že jsme přišli na svět nazí,
ale nemají pravdu,
protože jsme byli před narozením
oblečeni v tělech našich matek.

Nazí jsme, když odcházíme z tohoto světa.

Z autorovy sbírky Vdech *přeložili Nataša Švikart a Milan Libiger.*

***Borče Panov** (* 1961) Jeden z nejuznávanějších makedonských básníků a dramatiků. Od roku 1998 je členem Spolku spisovatelů Makedonie. Vydal několik básnických sbírek:* Co viděl Charlie Ch. naproti *(1991),* Oko cyklónu *(1995),* Zastav, Charlie *(2002),* Takt *(2006),* Skleněná hádanka *(2008),* Bazilika rukopisu *(2010),* Vymyšlená večeře *(2012),* Vdech *(2014) nebo* Lidské ticho *(2017). Je také autorem alternativních dramat* Pátá sezóna *(2000),* Město blíženec *(2001) či* Letní kino *(2017). Jeho poezie je zastoupená v makedonských, ukrajinských či rumunských antologiích. Byla přeložena do několika dalších jazyků: angličtiny, němčiny, francouzštiny, španělštiny, bulharštiny nebo chorvatštiny. Je držitelem několika literárních cen za poezii.*

Dr. Filipitch

UMĚNÍ LHÁT (FEAT. JIM CARREY)

já
jsem upřímný člověk
jsem velice upřímný člověk
který ovšem
v žádném případě
a
za žádných okolností
nemluví pravdu

pravda
má totiž
jednu podstatnou vadu
–
a to sice
že člověka vykostí
–
a
co je člověk
bez svého skeletu?
jen hromada masa
–
hromada masa
bez možnosti rozletu!
že ti pravda
zajistí klidný spánek?
ale to Rohypnol taky!

dobře podaná lež
rozežene mraky
a pročistí vzduch
umění lhát
ti zaručí život
jako z omalovánek
a obratný lhář
je moderní bůh!

lež možná má
krátké nohy
ale kdo má
ty správné vlohy
na podpatcích
chodit svede
a jako Krysař
se svou flétnou
poslušný dav
na popravu vede

ne každý kdo lže
musí nutně krást
a koneckonců
není například láska
jen brilantní dovednost mást?

„Nejsem v těch šatech tlustá?“
„Ne.“
„A opravdu jste spolu nic neměli?“
„Ne!“
(dramatická pauza)
„Záleží na velikosti?“
„NE!!!“

jediným
skutečným zdrojem štěstí
je fikce!
pravdu
nikdo slyšet nechce
a pakliže Pinocchio
tvým vzorem není
je nezbytné vyšperkovat
i nonverbální umění:
lež si žádá
aby se ti
neklepala brada
a přijde vhod
aby tvé čelo
nezdobil pot
–
celé by to
zkrátka chtělo
aby ústa tvrdila
to samé co tělo

lhát se musí
lhát je třeba
lež
toť národa našeho
verbální chleba
pravda svazuje ruce
to ve lži
se skrývá evoluce!
lež ti otevírá dveře
pravda je
před ksichtem zabouchne
lež je
milosrdná ušlechtilá velkorysá

pravda ne
a
já
jsem upřímný člověk
jsem velice upřímný člověk
který ovšem nemluví pravdu
–
v žádném případě
a
za žádných okolností
ježto
se mi jeví jako nutné
si pamatovat
že jsme všichni
pouze oběti příležitosti
a jedině toho
co neuděláme
můžeme litovat

LEKCE OPTIMISMU ANEB VŠECHNO, CO OPRAVDU POTŘEBUJU ZNÁT, JSEM SE ROZHODNĚ NENAUČIL V MATEŘSKÉ ŠKOLCE, PROTOŽE JSEM SE TO JEŠTĚ NENAUČIL (FEAT. ROBERT FULGHUM)

podle Leibnize
žijeme v tom nejlepším
ze všech možných světů
přesto se najde
nespočet věcí
které serou mě tu

tak například
že jsou otázky
které nemá
cenu pokládat
(protože se mi na ně
odpovědí nedostane)
nebo že jsme
ochotni se ztratit
ale platit?
tak to ne!
že se najde
neprůstřelný alibi
i pro
neodpustitelný chyby
a že asi nikdy nebudu
jako Mirek Dušín
protože mám
kontaminovanou duši
že jsme všude (všude!)
jenom ne tady
a že namísto kvalit
hledáme vady
že se život
jeví spíš o tom
že nikdy ne teď
ale buď před
anebo potom
že je rozumbradů
plná MHD
a že se člověk
občas snaží adaptovat
i když ta snaha
nikam nevede
že nejsme schopný
poučit se z historie
a že se strachujeme
vkročit do neznáma
že namísto tolerance
pěstujeme alergie
a že radši řešíme to
co je vně
než mezi náma

dovolte mi zopakovat
výchozí větu:
podle Leibnize
žijeme v tom nejlepším
ze všech možných světů
–
proč teda musim
vstávat dřív než v deset
a když se něco pokazí

nemám možnost
zmáčknout reset?
proč slovy
nevyjádřim všechno
co vyjádřit potřebuju
a proč už se
zase obouvám
sotva se zuju?!
štve mě
že jen co se probudim
už musim na kutě
a že dost možná umřu
ve frontě v supermarketu
a jestli ne v supermarketu
tak na poště určitě
že se člověk
mnohdy motá v kruhu
a že se v životě
nedá vyhnout dluhům
že se lidi
bojí odejít
a zároveň
se bojí zůstat
že je těžký začít
a ještě těžší přestat
v jednom kuse
se rozdáváme
ale kdo nás
nazpět složí?
vždyť jsme jenom zboží
–
jsme jenom zboží
co rezignovaně hlásá:
děj se vůle boží!

přiznám se
že z mnoha důvodů nevím
proč bych se měl radovat
možná
mi něco uniká
a
možná
že se pletu
ale jestli je tohle
ten nejlepší
ze všech možných světů
pak si ty jiné
radši ani nechci
představovat

Dr. Filipitch *(* 2. 9. 1989, Kraslice) Občanským jménem Filip Koryta. Po maturitě na sokolovském gymnáziu přesídlil na Pedagogickou fakultu Západočeské univerzity v Plzni (český jazyk a literatura, psychologie). Kromě slam poetry (mistr ČR 2017) se věnuje poezii (básnické sbírky* Chlípnost *a* S tebou a bez tebe*), próze, hudbě (frontman a textař skupin Glajstr Duo a diCaprio) a příležitostně též copywritingu a moderování. Bojí se hadů. Má rád vodní meloun. Uvedené slamové texty jsou ze sbírky* Test tvojí trpělivosti, *kterou v dubnu 2018 vydalo nakladatelství Nugis Finem.*

Milan Libiger

ŠOVINISTICKÁ

Přes mříže očí
neuklizená krajina kuchyně
slunící se nádobí
v plavkách zbytků

vláčná chvíle pomalu odkapává jako žárovka
z lustru
chvíle – stará šatnářka následků a příčin
(až vrátíš se moje milá z pokoje
zase zmizím?)
a vědomí jen jako pažitka

ale ty za dveřmi obcuješ s mobilem
neboť pořádáš festival erotické poezie
skutečná jako kaňka
menstruační krve
na pampersce

odpoledne už má ruce
pod peřinou večera

a slova jsou jako kapesník

NOČNÍ ŠTÍPA

Nad mlčící trafačkou září žlutý měsíc
zvony kostela odbyly druhou
napětí mezi nebem a zemí
i psi ztichli
mráz

zázemí v morku
a mozek jako dealer
zašívá tě do slov
jako kokain
do plyšového medvídka…

PROZAICKÉ SPOLUBYTÍ (ODJELA)

Její láska začíná mi scházet
začínám mít hlad
její láska jako by už jednou natrávená
kterou mi nutí do hrdla
jako káně rejsky mláďatům

a pak jako papoušek vyvrhuju potravu
jen abych na sebe upozornil

KOUŘENÍ POŠKOZUJE VAŠE PLÍCE

a na krabičce lehkých marlborek
krvavě dávící se mladé dívce
nestačí papírový kapesník

maminka i strýc usínají
na onkologii

a už žádný stesk po časech
kdy babička jako sestra v zubní ordinaci
musela být neustále ve střehu
aby slzícímu ubožákovi v křesle ještě
nezaskočil popel
z viržinka
soustředěného doktora Bergera
který rok nato zmizel
v Osvětimi

POCITY POCITY

… jako když jsem si kdysi z nastoupených
prostitutek vybíral
a na nejmacatější jen ve spodničce ukázal
co mě obklopila tělem svým
až jsem se cítil pak
jako bychom na zahradě se strýcem Milanem
káceli zase přestárlou višeň
před jarem

po sexu s boubelkou mlčeli jsme
na pařezu noci

XXX

Marně přemýšlíš
jak popsat stín odkvétající lípy
která se vsakuje do fasády kostela

opodál kamení Cyril s Metodějem
jako sloupky na volejbal

a ještě dál hospoda U Komendů
kde na zahrádce starý školník Jarda povídá
– Sex je pro mě dnes bramborový salát s řízkem –
a pak vzpomíná na své nevěry
– Ale co karma? – táže se úslužně mladý číšník
– Karma je pověra – karamelová poleva
na žlučníkových kamenech
chápeš? –

dopiju pivo
nebe vypadá jako obal
a slova jsou jak nafouklá víčka
prošlého života

MOJE JEJÍ

Mé cítění končí tam
kde začíná její

moje běsy podemílají
její břehy
zatímco se její hlava sklání
nad mou hladinou…

nemysli na jinou
nepiš básně
– Láska je soucit –
napadá mě zase
když koušeme si nosy
ponížení něhou
sexem zkrušení

– Jsi můj? –

usínáš mi na rameni
jako vyplavená mrtvá želva
na pláži

SIESTA PO BĚŽKÁCH

– Indové uctívají penis ve vagíně
my mrtvého chlapa –
– Ale to je symbol života věčného –
přerývavě mě přesvědčuje Staňa
ve srubu u Žulové

venku šumí potok a smrky
mlčí sníh a noc
uvnitř kamna přehrávají staré desky
na stropě od svíčky
úplněk

– Kristus je vrchol pohanství
jeho nejdokonalejší produkt
nesouhlasíš dobře
ale potřebujem šém konspirační teorie
zmrtvýchvstání
abychom ráno vůbec vstali?
Je to pověra jako když ti černá kočka
zkříží cestu
dokud mě nepodrazí
nepokleknu –

Staňa už pravidelně oddechuje
zatímco maminka doma možná kašle krev
metastázy na plících i na játrech
a pořád věří
protože jsme jí neřekli
co přijmout nedokážeme…

PÍŠU TI *

Nejšťastnější jsi
když jazykovou bariéru
dvou slovanských řečí
prolamuju
pozdě v noci
na tvém poštěváčku

… jako bych olizoval
obálku na dopisy

ale slova jsou jak děvky
co spí se slovníkem

Milan Libiger *(* 1975) Šéfredaktor a kmenový autor Herberku.*

** Autor s touto básní zvítězil letos v únoru na 6. ročníku mezinárodního festivalu erotické poezie Múza, v múzách, s múzami ve slovinském Mariboru.*

Milena Fucimanová

VÝDUTĚ

I.

Včera ve večerních zprávách vedli rozhovor
zda bude i u nás možné porážet dobytek přímo na louce
Potom názorně přivedli stračenu k poslední pastvě

Tráva ve vteřině zestárne a dlouze zabučí
Shluk slin se roztřese
a pravý pazneht utne pampelišku
Úpěnlivě
Parhelium!
Parhelium – falešné slunce nad námi

II.

Dívám se na zašlé fotografie oprýskaných zdí milovaného domu
s popisným trojčíslím dvě stě jednašedesát
ráda bych poznala co zdi drží při sobě
ponořila se až do základů hutné stojaté tmy
obývané neznámými mikroobyvateli
kteří píší vlastní chromatické letopočty

Ale dům dávno ztratil rovnováhu
vypáčen z osrdí vysvlečen ze sklepa
trčí jak dement v košili – andělíčku

a potom skrze okna vypustí duši vepřovic a trámů
a navzdory všemu umírá jako gróf

III.

Bavíme se o vegetariánství uprostřed zámecké jídelny
Lord Byron stojí pod staletými hodinami:
Básníci a žvanec?

Své vědí Jedlíci brambor v přítmí
I Zátiší s koroptví a cínovým pohárem

Pod okny už je posečená tráva
Nenechají ji vyrůst ani po kotníky
aby nebyla *vraná* jako koně
jen nízko osedlaná

IV.

V Bulharsku jsem viděla dva mladé oslíky:
magáre po jejich
Měli přes sebe přehozeny pruhované deky
na nich náklad krabic a jeden soudek
Stačí tak málo a slunce změní pruhy v japonské písmo: splývavé haiku
Pokojně *dáděn* a *miriz* – mírný pach
Představuji si že je krmím kopretinami
Fotím a zjišťuji že mají dějinné oči
třebaže nečtou drobná písmena v knihách
tajným smyslem poznají kdy se narodí báseň
Jako tehdy v Betlémě

***Milena Fucimanová**. Rodačka z Prahy, ale od dětství žije na Moravě – na Valašsku, později v Brně. Původním povoláním kantorka. Učila na gymnáziu a v roce 1965, hned první měsíc po nástupu do zaměstnání, založila recitační soubor, který se jmenuje AGADIR. Dnes je to Divadlo hudby a poezie AGADIR, které nepřetržitě slouží české, slovenské i světové literatuře již více než 50 let. Píše poezii i prózu, také učebnice a recenze. Vydala zatím devatenáct knih a jako dvacátou dokonce libreto pro dětskou operu Praha. Je členkou Českého centra Mezinárodního PEN klubu v Praze. Celý život je závislá na dobrých knihách a šťastná, že vycházejí a že zná hodně opravdu skvělých básníků.*

Marek Fencl

ROSNÉ KOŘENY

Poslední před povrchem
berou rychle vodu.
Nahmatat se dají prstem,
přetrhat cestou dolů.

LÉTO

Noční bouřka zaklenula výhled,
tma prudce rozpraskala.
Hledal jsem starou malbu.
Hlína rychle vysychala
na dně bývalého rybníka.

STAŘÍNA

Sivá obloha houstla
na samotnou tmu.
Ve větvích holých stromů svítily hvězdy,
řeku zpomaloval mráz
do bezproudí.
Začala přecházet černá zvěř.

•••

Samotný volavec
sedí na vodním oku.
Bez přítoku, bez odtoku.
Láká neusedlé.

HRANIČNÍ ŘEKA

Z vysokého břehu slyšel zamrzat řeku.
Ledová tříšť se o sebe hlasitě třela.
Nad tmavou hladinou rybáři plašili kormorány,
volali na nás jinou řečí.

Od okraje kry vedla stopa
lemovaná kapkami vody,
když tání dalo do pohybu
ledochod.

BAŘINY

Byly to bařiny, přesto je rozorali,
hlavaté vrby vytrhali výbušninou.
Tehdy orali na směnu celý katastr.
Pásák, který utáhl těžký pluh, se těžko startoval,
proto oráč nechal běžet motor uprostřed noci
a šel domů.
Do rána traktor zmizel,
po střechu zavibroval do měkké rašeliny.

•••

Stále myslím na spojovací kanál,
jestli otevřeli to staré ústí
a vyrovnali hladiny.

Jak dolívat,
aby zůstalo vše plné,
i když ubývá…

***Marek Fencl** (* 1967 v Hodoníně). Pracuje jako lékař. Vydal sbírku* Vinný kámen *(MU Brno, edice Srdečný výdej, 2009). Vybrané texty pocházejí z nejnovější básnické sbírky* Rosné kořeny, *kterou vydal na sklonku minulého roku v nakladatelství Weles.*

Tomáš Lotocki

LEO ČERNÝ Z ČERNÉ V POŠUMAVÍ

Říkali o něm
že už v kolébce musel mít pod kůží
zašité jaterní skvrny
a když chtěli kojenečka uspat
smáčeli půl dne šidítko v medovém šnapsu
Lahvový Budvar pil jen z hnědé flašky:
V tý zelený kyše
jak tvargle na slunku
cedil skrze to co zbylo ze zubního skla
zatímco černá ruka v černém vyšisovaném roláku
šmátrala v kastlíku
a vybírala ten správný kus poslepu
jen podle teploty skloviny pivní
Jeho rodiče se prý jmenovali Schwarzovi –
natruc se počeštili
a sousedi je zlynčovali ještě před Mnichovem

Nemám dar popsat to jeho vnější černé Já
to jak se říká: *tak třicet kilo i s palandou*
ani ty tympány horké etanolové krve
věčně bubnující do svalů a spánkových kostí
Však na tohle si troufám:
Celá jeho figura byla pravé nomen omen –
jméno – rodiště – kůže – znamení –
a pokud přidáme i něco z toho *nad*
musel být tedy jen proto tak dokonale *Schwarz*
aby jeho tělesná schrána spolykala
jako ta morda v samém středu
čtyřchapadlové galaxie
všechno nebeské světlo
takže pronikl sotva vybledlý paprsek
tam dovnitř k marně zrcátkujícímu srdci

Mě zcela přehlížel
a jen když jsem si před ním světácky usrkl
pěny ze strejdova budvarského džbánku –
té hořké a přece hříšně sladké smetany
našlehané výklusem z hospody U Karla –
zasmál se doširoka
a pak jakoby v lapidární odpověď
pozvedl k ústům pivní láhev
a v mžiku ji odzátkoval svým zčernalým klehtákem
tím posledním už věkovitě zahnutým
s jizvami po polibcích ostrých víček
co visel z dásně jaksi už přesčas
a tedy jaksi už nepatřičně
jako zaklíněný zoban krakatice
v bezzubé vorvaní tlamě

Promluvil ke mně jen jednou:
tehdy jsem v jezeře poprvé ulovil
do čeřenu tři dospělé perlíny –
ty zlaté rybky s karmínovým přelivem –
a v předtuše stejně opaleskující slávy
běžel s nimi do strejdova sklepa
kde oba byli zavrtáni v chrchlajícím topení
Tímhle sajrajtem jsme krmívali prasata!
Co takhle líny mladej? Ale bez péra!
zahuhlal s hlavou zaraženou v kotli
a já měl chuť toho navátýho havrana
co neopije se mým šupinatým chtíčem
posunout ještě dál zarazit ještě hloubš

jako ten rozběsněný lesní muž v ulici Morgue
protože tyto moje zlaté dukátky nikdo nezašpiní!
Nikdo! Ani ne ten tak dokonale *Schwarz*
svým černočerným havraním krákáním
rozsévajícím déšť kotelních sazí

Černý pomáhal strejdovi na baráku
jen tak za stravu chlast a chlapské slovo
S tetou však tvrdě smlouval o každý kynutý knedlík:
Proboha sousedko dejte mně málo
jinak nebudu moct celý vodpoledne pít…
Miloval však tetinu šumavskou kulajdu
z rudohlavých hřibů-oheňáků
v nichž se napínala modrá kovářská žíla
Ta krásně hřeje a leze dovnitř
hebce jako kontušovka
lebedil si
když se i s nebozízkem v ruce motal u ponku
a jakoby s omluvou za ty roztrhané pozvánky
na tetiny lukulské hody mumlal dál:
Za všechno můžou ty moje myšky hrabalindy
co u špajzu spižírnu si udělaly ze starý rybářský holínky
Seberou zrníčka už i z plechovky na kafé
Zvykneš si na ně –
a rum ti ty čůzy stejně nevychlastají

Jeho synovi jsme říkali Budulínek
Byl nejmladším z pěti liščat
Jejich matka jednou zaslechla housličky potulného cikána
který jí záhy obstaral i bubínek
a odvedl si pošesté zakulacenou někam na Slovensko
Čtyři starší bráškové skončili už v pytli
a poté v pasťáku (vlastně to bylo obráceně
v této naší pohádce naruby
kde se už hledá hrubá záplata
na šourek sotva povyrostlý z batolecích plínek)
Nejmladší ještě zůstával v pošumavské díře
a vyprávěl mi o úhořích pasoucích se v hrachu
i když profous s červeným pruhem na hrubé pytlovině
obcházel už mlsně kolem dvířek nory

Měl jsem ho rád –
snad i pro tu jeho zlodějskou čestnost a zásadovost
Ukradl mi moji první laminátovou udici…
Nepřiznal se
ani když jsem ho připravil o horní jedničku
(jak bych asi tak mohl vyrvat doznání z dásně
tolikrát zbytnělé doteky otcových pěstních kloubů…?)
a podrobil dolnímu mučení lipenskou vodou
A páni kluci tohleto mi věřte:
jen malí zloději a pytláci umějí
tak nebesky polykat andělíčky
s křidélky tónovanými
černou šumavskou rašelinou
Ale Tome –
ta už je přece moje!
řekl pak Budulínek zcela bezelstně
když den po tortuře ještě s háčkem v trojklanném nervu
lovil na tu udici ve vrbičkách pánvičkové okouny
Jen taková pytlácká a zlodějská bezelstnost

porodí pak nezištnost
se kterou mu ještě přihodíte do vezírku
    k pajtlovaným rybám
šumavský chleba kmín a sádlo

Na rozdíl od taty měl
pomněnkově modré oči
Nedávno jsem se dozvěděl
že ho našli ležet kdesi na Florenci –
toho Budulínka
který nikdy nepotřeboval vakcinaci proti vzteklině
našli přece jen ležet s pěnou u pusy
(kdysi jsem četl
že u těch modrookých
co našli perníkovou chaloupku
jsou nejpřízračnější právě ty jejich *oči*
– podřezané žíly bělma
duhovky dávno vyhořelý len
a veprostřed… ale to už jsme zase u té
    supermasivní černé díry
před kterou chvějí se i ropuchy v loknách ježí baby)
Měl jsem ho doopravdy rád –
a věřte že jako Zlochvost který
odříká se knížkou o Alence
má i se sebou často co dělat ten
jemuž zjevují se před očima –
oči…

Ještě však na skok k jeho otci:
Ani přesně nevím jak si ho našla
Snad mu ve špitále explodovala aorta
když do tepny pumpovali fyziologický roztok
z chloridu sodného namísto pálené slívy
Já si tu kosatou však představuji jinak:

Jednou za lednové noci spatřil Černý malou bílou
    myšku
škrábající na domovní dveře
Chtěla raději ven do mrazu
neboť pan domácí prochlastal všechno dříví
a uhlířům už ani neotevíral
Pustil ji do zahrady a pak vyrazil za ní
V navátém sněhu ztratila se mu
u kmene rozklenuté borovice
kde každým rokem z mechu vyrůstaly
velké kolonie zrnitých klouzků
Noční chodec poté viděl hrozivého černého brouka
kterak leze ve sněhu a mumlá:
Tyhle žlutý sameťáčky dávala babička do polívky
Když jim přemrzly kloboučky
chutnaly sladce jako kafe s rumajzlíkem

Nakonec přece spatřil svoji bílou myšku
která se už prohrabala sněhem
a našla díru v kořeništi stromu:
Škoda že nemůžete za mnou pane Leo
Je tu teplo!
Ale jestli vydržíte
přinesu pro synka aspoň trochu hrachu chcete?
Rozhodl se že tam na ni počká

Ráno ho pak našli pod tou borovicí –
umrzlého

Černá v Pošumaví, 19. října 2015

Tomáš Lotocki *(* 1977) Redaktor a kmenový autor Herberku.*

Petr Čermáček

CESTOU

mrzne
hojivý skřípot sýkor tře spánky
strmí z tušalaje
napříč temně modrý, napodél bílý
vtisklý mezi dvě stránky bestiáře
ranní breve
než zas modly vnucených prací
pevně převezmou moc
aby mě donutily dostát představám

u Magritteho nebe hledám pomoc
u cedru, z kterého po šupinách opadává ornament
přes plot botanické zahrady
na srpek měsíce
vklíněný mezi stromy

PŘÍMĚRY

čekám
dokud další, delší déšť
nedojde pustou plání až k nám
nebe stržené blízkým štěkotem
stojí v uchu jehly, podbité polem
šeří se vkleče –
rozeseté znaky
spolu nesouvisí

unaven
znovu usnu
mezi řádky rolety
vylámané významy
divné světlo

ZAŘÍKÁNÍ

jdu podél deště
z černě omítnuté zdi
vyčnívá kámen
nelze ho vylomit
pomalu se z něj ztrácí otisk kostry ryby
havrani loví lastury ořechů
ztuhlými prsty jim prokvétá aragonit
když se ho dotkneme
přestanou nás bolet kosti a zuby
kdo by tomu ale věřil
v listopadu

RECEPIS

když v noci mrznou
ptačí srdce
i dech na skle
v žebrech topení
oněmí praskot
v rybí hodině
kdy snů je po kolena
skutečnosti nad hlavu
široce otevři oči
a projdi středem
imperativů:
střílet z luku
s liščími hochy
pouštět loďky
s kohoutími chlapci
usínat, budit se
s barevnýma rukama

opřený o vítr, rozpažený, tluču do okenních skel
nejsem si jist: z vnitřní či vnější strany?
zprávy psané bílým sprejem po bílé zdi jsou vidět
    jen v noci, nech si je ráno vyprávět beninským
    bronzovým kohoutem, pokrčí se v kolenou
    s hrotem hřebínku namířeným k nadhlavníku:
    střež se těch, kteří když vidí černě, zčernají,
    a když vidí bílou, zbělají

28. 5. 2017

pod ocelovými oblaky
hledám v letokruzích suché i deštivé roky… možná
    je lze nalézt i někde pod kůží, v oční rohovce,
    mezi neurčitým steskem a nevyslyšenými
    vyznáními, oddělené širokým letním dřevem
hlavy dvou loutek s vlněnými vlasy, vyřezané rok
    po velikém suchu, dva roky po povodni, štíhlé
    šíje, drobná ústa, která se v tichu pod strop
    uložených krabic převalují ze strany na stranu
    jako bratrova hlava v dětství při snaze usnout

28. 7. 2017

sbírá se v nás rákosina
chodí na chůdách, vyschlá větrem, připažená
    stínohra na šepsovaném poli
máváš mi, stopa tuše rychle slábne, mohl to být
    nekonečný kruh, obřad, ale ve zbytku světla
    před horizontem slídily bezové keře
o čem jsme to mluvili?
o tobě teď, o mně dávno
je to sotva slyšet
skrz ty bezy

7. 9. 2017

v jemnozrnném světle mezi holými kmeny
hledám svůj stín, možná přepadl přes okraj
    nebo zapadal listím…
ptáš se, o čem přemýšlím
o ničem
jen jsem se chtěl zahlédnout, jak si stojím
mezi tím vším
mezi námi

24. 11. 2017

Petr Čermáček *(* 1972) pracuje na Mendelově univerzitě v Brně. Na konci devadesátých let byl členem redakční rady časopisu Psí víno, od roku 2005 byl redaktorem literární revue WELES, od roku 2011 do roku 2014 pak jejím šéfredaktorem. Vydal básnické sbírky:* Drkotání větví *(Host 1998),* V průsečíku ryb *(Host 2002),* Mezi rezedami *(Sursum 2005),* Rozhovory běloby *(Host 2006),* Linea nigra *(Protis 2008),* Vrstevnice *(Weles 2010) a* Ohniště *(Ears & Wind Records a Weles 2016). Básně jsou vybrány ze sbírky* Vlnolam, *která vyjde v letošním květnu ve společné edici Herberku a Welesu HeWer.*

HERBERK 13

12. května 2018

Redakce: Jakub Grombíř, František Horka, Jaroslav kovanda (herberksfotr), Milan Libiger (šéfredaktor),
Tomáš Lotocki, Petr Odehnal, Petr Pustoryj

Grafická úprava: Petr Palarčík

Výtvarný doprovod: Jaroslav Diviš

Jazyková korektura: Tereza Janků

Adresa redakce: petr.palarcik@email.cz

Na tuto adresu, stejně tak jako na adresy dalších členů redakce
uvedené na webové stránce, mohou autoři zasílat své příspěvky.

Uzávěrka Herberku 14 je 21. srpna 2018.

Redakce Herberku děkuje všem autorům, kteří přispěli do tohoto čísla.

Webarchiv
webarchivováno
Národní knihovnou ČR

www.herberk.eu